

Living Thai

No. 5/2015

ปีที่ 13 กับ ศ.ศ.ป. ...
เปิดประตูสู่องค์ความรู้แห่งหัตถศิลป์ไทย
The 13th Year of SACICT
The Gateway to the Wisdom of Thai Craft.

INTERNATIONAL INNOVATIVE
CRAFT FAIR 2016

2016

เทศกาลนวัตกรรมนานาชาติ 2559
วิถีใหม่ ไทยนวัตกรรมศิลป์

10 - 13 มีนาคม

10.00 - 20.00 น. ไบเทค บางนา

International Innovative Craft Fair 2016
The New Traditional

10-13 March*

10 am - 8 pm @ BITEC

 : [internationalinnovativecraftfair](https://www.facebook.com/internationalinnovativecraftfair)

Call Center 1289
www.sacict.or.th

CONTENTS

Volume 05/2015

2

EDITOR'S NOTE

4

MAIN STORY

SACICT ภายใต้บึงเหียน อัมพวัน พิชาลัย
กับบทบาทประตูสู่องค์ความรู้แห่งหัตถศิลป์ไทย

The Gateway to the Wisdom of Thai Craft:
SACICT on a New Driveway by
Amparwon Pichalai

16

ASEAN CRAFT

อาเซียนแลกเปลี่ยนงานรัก

Cross Cultural Crafts
An ASEAN Lacquerware Exchange

28

CRAFTSMASTER

ครูบุญศรี เกิดทรง
ฝาก “รัก” ไว้ใน (เครื่อง)ดนตรี

Khru Boonsri Kerdson: Leaving Her Marks
on the Musical Instruments

36

NEW HERITAGE

วิริยา สุสุทธิ

ก้าวต่อไปของศิลปะแหงหยวกไทย

Viriya Susutti

And the Art of Banana Stalk Carving

46

SCENE & SEEN

กระแสรายแห่ง “โขน” ไทย

Quiet Flows of Thai Khon

54

INSIDE SACICT

- ความสำเร็จโครงการพัฒนาผู้ประกอบการค้า
งานศิลปหัตถกรรม
Celebrating Success in
Craft Trade Workshop Series
- “นวัตศิลป์ไทย เกิดใต้อังคร์ราชินี” ครั้งที่ 3
The 3rd Nawatasilp Thai: A Tribute to the
Queen
- SACICT ชูงานหัตถศิลป์ไทยใน TBEX Asia 2015
SACICT Goes to TBEX Asia 2015

60

LIVING ROOM

จากผักตบชวาสู่หุ่นโมเดลการ์ตูนสุดฮิต

From Water Hyacinth to
Top-hit Action Model Figures

68

MEMBERS' CORNER

จดหมายจากผู้อ่าน

What Our Readers Say

70

PRODUCT SHOWCASE

งานฝีมือที่คัดสรรจากสมาชิกทั่วประเทศ
เพื่อการจำหน่าย

A Selection of Exquisite Creations Offered
by SACICT Members

EDITOR'S Note

SACICT Volume 05/2015

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป. กำลังก้าวสู่ปีที่ 13 ในเดือนพฤศจิกายน 2558 นี้ โดยได้วางเป้าหมายองค์กรในการเป็น “ประตูสู่องค์ความรู้แห่งหัตถศิลป์ไทย” (The Gateway to the Wisdom of Thai Craft) ใน SACICT Living Thai ฉบับนี้ ท่านผู้อ่านสามารถติดตามรายละเอียดจากบทสัมภาษณ์ของคุณอัมพวัน พิชาลัย ผู้อำนวยการคนใหม่ของ ศ.ศ.ป.

ในคอลัมน์ ASEAN Craft กับคอลัมน์ Craftsmaster ฉบับนี้ นำเสนอเรื่องราวของงาน “เครื่องรัก” อีกแขนงของงานหัตถศิลป์ไทย และอาเซียนที่ควรรู้ค่าแก่การอนุรักษ์และสืบสาน ส่วนในคอลัมน์ Living Room พาไปจับเข่าคุยกับนพพร พลวิฑูรย์ ผู้เนรมิตผักตบชวาให้เป็นหุ่นโมเดลการ์ตูนสุดฮิต แล้วไปติดตามความเป็นมา “กว่าจะเป็นหัวโขน” ในคอลัมน์ Scene & Seen โครงการดี อันเป็นความร่วมมือกันระหว่าง ศ.ศ.ป. กับสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามด้วยคอลัมน์ New Heritage ที่นำพาผู้อ่านเข้าสู่โลกแห่งศิลปะการแทงหยวก ถึงจังหวัดเพชรบุรี พุดคุยกับ วิริยะ สุธสุทธิ ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม บุตรชายของครูประสม สุธสุทธิ ครูศิลป์ของแผ่นดินงานแทงหยวกคนสำคัญของประเทศไทย

ขอให้สนุกกับการอ่าน แล้วพบกันฉบับหน้า

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization), or SACICT, is advancing on its 13th year in November 2015. The organization has laid out plans to be The “Gateway to the Wisdom of Thai Craft”. In this issue of SACICT Living Thai, beloved readers may learn more about the vision for the years ahead from the interview of Amparwon Pichalai, the new CEO of SACICT.

In ASEAN Craft and Craftsmaster columns, we present to you the art of lacquerware – another branch of art typical to Thailand and to ASEAN which is worth preserving. In Living Room, we are talking with Nopporn Phonwittoon, an artist who magically transforms water hyacinth into popular cartoon characters. And then we’re following the tide of history of Khon masks. In Scene & Seen column, a brilliant joint project between SACICT and Thai Khadi Research Institute of Thammasat University, followed by New Heritage featuring the world of banana stalk carving art and its patron Viriya Susutti – New Heritage Artisan, son of the late Prasom Susutti, Thailand’s number one banana stalk carving artist.

Have fun reading and see you in the next issue.

คณะที่ปรึกษา: ฝ่ายสื่อสารและประชาสัมพันธ์ สายงานส่งเสริมคุณค่าหัตถศิลป์

เจ้าของ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) 59 หมู่ 4 ต.ช้างใหญ่ อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา 13290 โทร: 035 367 054-56 โทรสาร: 035 367 051

เว็บไซต์: www.sacict.or.th **จัดทำโดย** บริษัท พีเจอาร์ จำกัด 23/18 ซอยร่วมฤดี เฟลนิจิต ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทร: 0 2254 6898-9 โทรสาร: 0 2650 7738

USNAVATIGAR BUREAU พยอม วลัยพัชรา **USNAVATIGAR** พงศ์ กังวานสุระ **กองบรรณาธิการ** อิศรินทร์ มานันท์, ทรงพล แก้วปทุมทิพย์, สุวรรณ เปรมโสตร์, เกษวลี ทองเนื้อสุข, ปกป้อง วงศ์แก้ว

ผู้จัดการฝ่ายผลิต นภัทร ประเสริฐกุล **ศิลปกรรม** วรรณศักดิ์ รอดวรรณะ, แสงเดือน สุบินดา **ช่างภาพ** จราย วงศ์เหลือง, วิศ กุสุจรีต, ศิรพัชร วลัยพัชรา **ติดต่อโฆษณา** พงศ์ กังวานสุระ

พิมพ์ที่ บริษัท อติสรณ์ จำกัด 248 ซอยลาดพร้าว 87 รัชทองกลาง กรุงเทพฯ 10310 โทร: 0 2932 2596-7 โทรสาร: 0 2932 2598.

(บทความในนิตยสารนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (ศ.ศ.ป.) ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป อนึ่งบทความและภาพในนิตยสารนี้สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมายไทย การจะนำไปเผยแพร่ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร)

EDITORIAL ADVISORY BOARD: Communication and Public Relations Division, Handicraft Value Promotion Department

SACICT Living Thai is a bi-monthly magazine published by the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization), 59 Moo 4, Chang-Yai Sub-District, Bangsai, Ayutthaya Province 13290, Thailand Tel: +66 (0) 35 367 054-56, +66 (0) 35 367 077-81, Fax: +66 (0) 35 367 050-1 Website: www.sacict.or.th

DESIGN AND PRODUCTION: Feature Co., Ltd. 23/18 Soi Ruamrudee, Ploenchit, Pathumwan, Bangkok 10330, Thailand Tel: +66 (0) 2254 6898-9, Fax: +66 (0) 2650 7738.

EXECUTIVE EDITOR Payom Valaiphatra **EDITOR** Payong Kungwansurah **EDITORIAL TEAM** Thirasant Mann, Songpol Kaopatuntip, Suwana Premsothe, Katewalee Thongnuasuk, Pokpong Wongkaeo **PRODUCTION MANAGER** Napat Prasertkul **GRAPHIC DESIGNERS** Wannasak Rodwanna, Sangduan Supinta **PHOTOGRAPHERS** Jaruay Wongluang, Varis Kusujarit, Sirapat Valaiphatra **FOR ADVERTISEMENT PLACEMENTS**, contact Payong Kungwansurah, Tel: +66 (0) 2254 6898-9. **PRINT:** Artisans Co., Ltd.

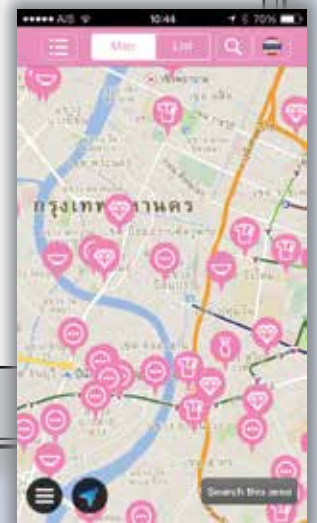
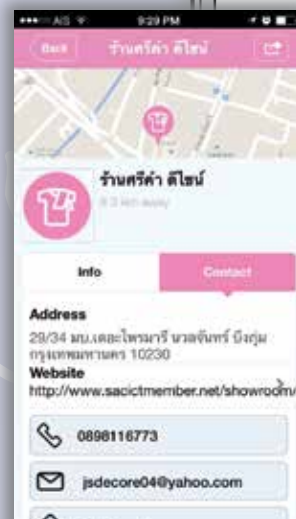
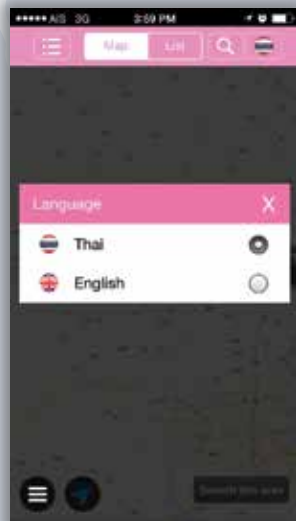
248 Soi Lardprao 87, Wangthonglang, Bangkok 10310. Tel: +66 (0) 2932 2596-7, Fax: +66 (0) 2932 2598.

(Opinions in Living Thai are the writers' and not necessarily endorsed by SACICT. No part of this magazine may be reproduced without written permission.)

SACICT's Craft Map

ค้นหา หัตถกรรมไทย ง่ายๆ
ในมือถือคุณ...

ดาวน์โหลดได้แล้วที่

SACICT ภายใต้บังเหียน อัมพวัน พิชาลัย กับบทบาทประตูสู่องค์ความรู้แห่งหัตถศิลป์ไทย

เรื่อง สุวรรณา เปรมโสตร์ ภาพ ศิรพัชร วลัยพัชรา

สุภาพสตรีใบหน้าอ่อนเยาว์ยิ้มสดใสที่ยืนอยู่ข้างหน้าเรานั้นเพิ่งเกษียณอายุราชการจากกระทรวงพาณิชย์มาหมาดๆ พร้อมกับการยกย่องเชิดชูเกียรติด้วยรางวัล “เพชรพาณิชย์ประจำปี 2558” ในงานฉลองวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงฯ เมื่อวันที่ 20 สิงหาคมที่ผ่านมา เป็นการยืนยันได้ถึงการทำความคุณประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง และเป็นบุคคลตัวอย่างที่ได้มุ่งมั่น กุ้มกอบ และอุทิศตนเพื่อการพัฒนาองค์กร ภาคเศรษฐกิจ และสังคมไทย

นับเป็นการปิดฉากอาชีพข้าราชการประจำที่งดงามสำหรับมืออาชีพที่ได้อุทิศตนเพื่อผลสัมฤทธิ์ของทุกโครงการและทุกหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายตลอดหลายสิบปีที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งรองปลัดกระทรวงพาณิชย์ ที่ปรึกษาการพาณิชย์ประจำกระทรวง รองอธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ผู้อำนวยการสำนักงานสารสนเทศการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ หรือตำแหน่งอัครราชทูต (ฝ่ายการพาณิชย์) ณ สถานเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศรวมกว่า 10 ปี

อัมพวัน พิชาลัย หรือ “ผอ. แป้ง” เพิ่งจะก้าวเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการคนใหม่ของ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป. เพื่อรับช่วงต่อในการเป็นผู้นำการปฏิบัติภารกิจสืบสาน สร้างสรรค์ ส่งเสริมองค์ความรู้งานหัตถศิลป์ไทย รวมทั้งการส่งเสริมเชิดชูครูช่างและช่างฝีมือให้สร้างสรรค์งานหัตถศิลป์อันทรงคุณค่า

ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง เมื่อปี พ.ศ. 2547 ศ.ศ.ป. ได้มุ่งมั่นดำเนินงานตามวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรอย่างต่อเนื่อง คือ ส่งเสริม สืบสานงานหัตถศิลป์ดั้งเดิม (Heritage Craft) ไปพร้อมๆ กันกับส่งเสริมงานนวัตกรรมที่ผสมผสานงานดั้งเดิมกับดีไซน์ร่วมสมัย (Innovative Craft) เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในระดับบน สร้างความสำเร็จและความยั่งยืนให้กับช่างฝีมือของไทย รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์เทียบชั้นหัตถศิลป์ระดับนานาชาติ

ผอ. แป้งกล่าวว่า ในโอกาสที่ ศ.ศ.ป. จะก้าวสู่ปีที่ 13 ในเดือนพฤศจิกายน 2558 นี้ องค์กรนี้ได้วางเป้าหมายในการเป็น “ประตูสู่องค์ความรู้แห่งหัตถศิลป์ไทย” (The Gateway to the Wisdom of Thai Craft) เน้นนำเสนอองค์ความรู้งานหัตถศิลป์ผ่าน “แหล่งภูมิปัญญาที่มีชีวิต” อันได้แก่ ครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่างทายาทช่างศิลปหัตถกรรม และชุมชนหัตถศิลป์ โดยมีไฮไลต์อยู่ที่การสร้างจุดจดจำผ่านการนำเสนอผลงานหัตถศิลป์ที่น่าตื่นตาตื่นใจในสถานที่ที่เป็นเสมือนประตูของประเทศไทย ซึ่งพร้อมเปิดต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและนานาชาติ ตลอดจนประชาชนทั่วไปเข้าสู่โลกแห่งหัตถศิลป์ชั้นยอดของไทย เริ่มตั้งแต่ก้าวแรกที่มาถึงสนามบินสุวรรณภูมิและดอนเมือง

“ผอ. แป้ง” ผ่านตำแหน่งสำคัญในกระทรวงพาณิชย์มากมาย
ก่อนรับตำแหน่งงานที่ท้าทายนั่นคือซีอีโอของ ศ.ศ.ป.

After several positions in the Ministry of Commerce, “CEO Paeng”
has taken up the challenge at SACICT.

ในปีหน้านี้ จะมีนิทรรศการสัญจร เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

A mobile exhibition will be organized next year to get the organization closer to the target group.

ซีอีโอคนใหม่ของ ศ.ศ.ป. เปิดเผยกับ SACICT Living Thai ถึงแผนการดำเนินงานในปี 2559 นี้ว่าจะมีโครงการสำคัญๆ มากมาย ทั้งในเรื่องของการขยายความร่วมมือในด้านงานศิลปหัตถกรรมกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคอาเซียนให้มากขึ้น เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ทั้งระหว่างครูช่างกับครูช่างด้วยกันไปจนถึงครูช่างกับผู้ที่รักงานศิลปะ อีกทั้งยังเป็นการขยายงานศิลปหัตถกรรมเข้าสู่โรงเรียน โดยในวันที่ 2 พฤศจิกายนนี้จะมีการลงนามร่วมกับสถาบันอาชีวศึกษาจำนวน 12 แห่ง เพื่อนำงานศิลปะของครูช่าง ช่างฝีมือ ตลอดจนงานที่ ศ.ศ.ป. ได้พัฒนาแล้วไปให้เด็กรุ่นใหม่ได้รับการถ่ายทอดและเรียนรู้ มีการจัดทำนิทรรศการสัญจร (Mobile Exhibition) จำลอง สิ่งแสดงจาก 5 หอนิทรรศการที่จัดแสดงอยู่ที่ ศ.ศ.ป. ออกไปยังสถานศึกษาต่างๆ นอกจากสถาบันการศึกษาแล้วยังตั้งเป้าที่องค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

“หากเราเซตชูครูช่างแต่ไม่ได้ทำการขยายผล องค์ความรู้เหล่านั้นก็ไม่สามารถแผ่ขยายสู่วงกว้างอย่างต้นไม้ได้ เด็กรุ่นใหม่คือต้นไม้ที่เราจะปลูกในอนาคต ณ วันนี้เราก็ต้องนำเอาสิ่งที่เรามีไปเข้าไปให้ถึงคนหมู่มากยิ่งขึ้น เราต้องเอากลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง”

ชุมชนหัตถกรรมไทยมีวิถีชีวิตอันเปี่ยมเสน่ห์ เป็นจุดหมายปลายทางสำคัญที่จะดึงดูดให้ต่างชาติมาเยี่ยมชม ในอนาคตอันใกล้นี้ เราจะได้เห็นว่า จากความร่วมมือระหว่าง ศ.ศ.ป. และ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ทำให้ชุมชนหัตถกรรมกว่า 40 แห่งทั่วประเทศกลายเป็นเป้าหมายในการเผยแพร่งานหัตถกรรมชั้นยอดสู่นักท่องเที่ยวจากทุกหนแห่งทีเดียว

“ในสภาพเศรษฐกิจเช่นวันนี้ เราจำเป็นต้องพึ่งพาเศรษฐกิจในประเทศให้มากขึ้น ชุมชนในภูมิภาคเปรียบเหมือนรากของเศรษฐกิจไทย ถ้าเราช่วยชุมชนได้ เศรษฐกิจของชาติก็จะขยายตัว เกิดเป็นรายได้ ที่ส่งผลให้เกิดการบริโภค เป็น Multiple Effects ต่างๆ ที่จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจต่อไป” ผอ. แบ่งกล่าว

นอกจากจะมุ่งมั่นเสริมสร้างองค์ความรู้ ส่งเสริมทายาทช่างศิลปหัตถกรรม และผลักดันการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ ศ.ศ.ป. ได้มุ่งเน้นมาตลอดแล้ว ยุทธศาสตร์การดำเนินงานส่งเสริมงานศิลปหัตถกรรมไทย สู่ตลาดสากลที่สำคัญต่อจากนี้ไป จะมุ่งเน้นการเพิ่มสมรรถนะผู้ประกอบการพัฒนาธุรกิจ งานศิลปหัตถกรรม การขยายฐานลูกค้า และการทำการตลาดเชิงรุก

จากประสบการณ์การทำงานอันโชกโชนในกระทรวงพาณิชย์ ทั้งในและต่างประเทศ ผอ.แบ่ง ในฐานะของนักวางกลยุทธ์มือฉมัง เคยได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินงานขับเคลื่อนในเรื่องของ E-Commerce ผลักดันการส่งออก ดูแลในส่วนของไอทีอปและเศรษฐกิจในภูมิภาค เมื่อมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการของ ศ.ศ.ป. เธอจึงเล็งเห็นความสำคัญของการตลาดเป็นอย่างดี

นำเสนอองค์ความรู้งานหัตถศิลป์ผ่าน
“แหล่งภูมิปัญญาที่มีชีวิต”

ส่งเสริมสืบสานงานหัตถศิลป์ดั้งเดิมไปพร้อมๆ กันกับการส่งเสริมนวัตกรรมศิลป์ที่ผสมผสานงานดั้งเดิมกับดีไซน์ร่วมสมัย
Preserving and supporting the traditional craft and the innovative craft at the same time.

ยอดขายจำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของ ศ.ศ.ป. มีอัตราการเติบโตกว่า 10% เกือบทุกปี
Sales of SACICT products soars more than 10% each year.

วันนี้เราต้องนำเอาสิ่งที่เรามีไปทำให้ถึงคนหมู่มากยิ่งขึ้น เราต้องออกกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง

“ศิลปหัตถกรรมจะอยู่ไม่ได้หากขาดการดำเนินงานด้านการตลาด ณ ปัจจุบัน ผู้บริโภคจะเชื่อมั่นว่า ผลิตภัณฑ์ของ ศ.ศ.ป. เป็นของระดับบนและมีคุณภาพ นั้นทำให้เราจึงต้องเปิดจุดขายให้มากขึ้น ในช่วงปีใหม่หรือช่วงเทศกาล ที่มีแขกบ้านแขกเมืองมากันมากมาย หรือมีนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปต่างประเทศ ก็มักจะนึกถึง ศ.ศ.ป. แต่ก็เกิดคำถามว่าจะหาซื้อได้ที่ไหน” เรอบอกและย้ำว่า “การขายสินค้าออนไลน์จะมีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และ ศ.ศ.ป. จะล้ำสมัยถ้าไม่มีการขายออนไลน์”

นี่จึงเป็นที่มาของการเปิด E-Commerce จากปลายปีนี้เป็นต้นไป เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่ต้องการเข้าถึงงานหัตถศิลป์ ผู้สนใจสามารถสั่งซื้องานหัตถกรรมในโครงการต่างๆ ของ ศ.ศ.ป. ออนไลน์ได้โดยจะมีการจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการจัดส่งทางไปรษณีย์ สินค้ามีทั้งประเภทสั่งทำ พร้อมจัดส่ง และแบบ Custom-made และมีการ Grading กันภายใน มี Payment Gateway และจัดส่งทั้งในและต่างประเทศ

ยอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของ ศ.ศ.ป. มีอัตราการเติบโตกว่า 10% เกือบทุกปี ในปีหน้า ผอ. แป้ง ตั้งเป้าว่าจะให้เติบโตในอัตราสูงขึ้น โดยหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญที่จะดำเนินการต่อจากนี้ไป ได้แก่ การขยายฐานลูกค้า “คนส่วนมากซื้อเครื่องเบญจรงค์เป็นของขวัญหรือสะสม

แต่ไม่ซื้อเพื่อใช้งานจริงเองที่บ้าน ตรงนี้ควรต้องมีการสร้างแนวคิดใหม่ และปรับมุมมองของผู้ซื้อ ผู้ผลิตก่อนจะปรับแก้รูปแบบสินค้า เช่น ปรับเป็นภาชนะใส่ข้าว ใส่น้ำเพื่อรับแขก หรือใส่ผลไม้ ที่เราสามารถใช้งานที่บ้าน เราต้องร่วมมือกับนักออกแบบหรือแบรนด์ต่างๆ เพื่อนำเสนอสินค้าที่เป็นแนวอนุรักษ์ให้ออกมาดูร่วมสมัย และให้มีทางเลือกในการใช้งานใหม่ๆ ไม่ให้ตายไปกับหน้าที่หรือการใช้งานที่เคยใช้กันแต่ในอดีต อันนี้เรียกว่า Timeless Future คือ สินค้าที่ก้าวข้ามกาลเวลา”

“หัวใจสำคัญของการสืบสานผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมไทยให้คงอยู่และเติบโตอย่างมั่นคง ยั่งยืน คือการที่จะต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์นั้นๆ ให้สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตและความต้องการใช้งานที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ผลิตภัณฑ์นั้นต้องสามารถสอดแทรกเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิตของครัวเรือนและภาคธุรกิจ ความเป็นสากล สามารถคงอยู่คู่กับการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและสังคมได้”

เธอย้ำว่า ผลสำเร็จจากการส่งเสริมงานหัตถกรรมให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล จะส่งมอบผลประโยชน์กลับคืนไปสู่ชุมชนโดยตรง สมกับคำว่า “SUPPORT” ของ ศ.ศ.ป. ที่มีการดำเนินงานซึ่งเน้นองค์ประกอบด้าน “ศิลปะ” กับ “อาชีพ” เพื่อส่งเสริมให้ครูช่าง ทายาท และช่างฝีมือได้มีอาชีพที่แท้จริง ■

The Gateway to the Wisdom of Thai Craft: **SACICT on a New Driveway by** Amparwon Pichalai

Words **Suwanna Preamsote** Photos **Sirapat Valaiphatchra**

Standing before us with a cheerful smile on her face is a lady who has just recently retired from the Ministry of Commerce, bringing with her the prestigious *Petch Panit Award 2015* – the utmost honour given to a government official with outstanding performance and exemplary contribution toward the betterment of the national economy and Thai society.

She graciously closed the chapter of her life as a civil servant after decades of bringing to fruition many tasks and projects during her tenure in various capacities at the Ministry of Commerce – deputy permanent secretary, commercial advisor, deputy director general of the Department of International Trade Promotion, director of the International Trade Information Centre, the Department of International Trade Promotion, and minister counsellor (commerce) in Thai missions in Europe and Asia.

Amparwon Pichalai, better known to acquaintances as “Paeng”, has now further advanced her career path as the new CEO of the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization), or SACICT. In her new role, Amparwon has assumed leadership of the agency which supports the compilation, creation and promotion of knowledge body in Thai folk crafts while carrying out the missions to honour Thailand’s front-line artisans and promoting their treasured arts and crafts.

Since its establishment in 2004, SACICT has continuously been following its organizational objectives and missions which focus on the preservation of the original knowledge of heritage craft alongside the promotion of innovative craft to answer the demands of high-end markets. In addition, it helps create sustainable success among Thai artisans and craftspeople as well as adding value to Thai craft products and enhancing their competitiveness on the global markets.

As SACICT is stepping ahead to celebrate its 13th anniversary on November 2015, plans have strategically been laid out to make the organization “The Gateway to the Wisdom of Thai Craft”. In line with the concept, emphasis will be on the presentations of craft wisdom “live” by Master Artisans, Master Craftsmen, New Heritage Artisans and in the Artisan Communities. More highlights are presentations of Thai crafts in the places considered gateways to Thailand, waiting to open their portals to Thai and foreign tourists as well as the general public, and to take them to the world of excellent Thai crafts. These gateways are the two Bangkok airports, Suvarnabhumi and Don Mueang.

Without marketing,
arts and crafts would never survive

ผู้ซื้อสามารถสั่งซื้องานหัตถกรรมในโครงการต่างๆ ของ ศ.ศ.ป. ออนไลน์ได้ในเร็วๆ นี้
 Customers can order SACICT products online soon.

อัมพวัน พิชาลัย ผู้อำนวยการคนใหม่
Amparwon Pichalai — the new CEO

The new SACICT CEO reveals to “Living Thai” the organization’s plan for 2016, when many projects will be realised. One of them is the plan to expand cooperation between Thailand and neighbouring countries in preparation for the integration of the ASEAN Economic Community. This will be done by organizing knowledge exchanges among artisans themselves, and between the artisans and art-lovers. And SACICT is also bringing craft tradition to educational institutions as the organization would sign a cooperation agreement with 12 vocational colleges in Thailand on November 2, 2015. In this programme, SACICT will disseminate craft knowledge to students through presentations of masters’ creations and mobile exhibitions featuring exhibits replicated from thematic displays in the five exhibition halls at the SACICT headquarters.

“If we honour those masters but fail to publicize their works, then there is no way for their wisdom and knowledge to spread out to a wider audience. The young people are the little acorns waiting to be nurtured and grow tall. We therefore need to bring what the masters have to them and make them the catalyst of development.”

The charming Thai craft communities are the country’s prominent destinations for foreign tourists. And in another development scheme, SACICT and the Tourism Authority of Thailand (TAT) are cooperating

in transforming over 40 craft communities all over Thailand to excellent craft promotion centres.

“In the current global economic situation, it is clear that we need to rely more on our domestic economy,” states Mrs Amparwon. “The rural communities are considered the foundation of the national economy. If we could strengthen the communities, we can then help them generate greater income and thus increase public consumption, plus other multiple effects that work for the economic growth.”

Apart from projects to educate the general public and encourage the descendants of master artisans and master craftsmen, SACICT also plans strategically to support Thai craft products on international markets by developing the potential and enhancing the competitiveness of Thai entrepreneurs in terms of craft business, network building, client base expansion and proactive marketing.

Mrs Amparwon, a veteran strategist, meanwhile brings to SACICT a wealth of experience and knowledge on marketing – both online and off-line. She was once appointed as project manager for E-Commerce development and export promotion for One Tambon One Product (OTOP) concurrently with the regional economy. It is natural that the new CEO of SACICT has put marketing on top of the to-do list for her organization.

หัตถกรรมต่างๆ จะมีแนวโน้มในการเข้าถึงวิถีชีวิตของผู้คนมากยิ่งขึ้น
The crafts will be getting closer to our lifestyles.

“Without marketing, arts and crafts would never survive,” she stresses. “At present, consumers are aware and confident that the products from SACICT are of high quality and standard. We therefore should open more points of sales around the country to better serve consumers, especially during festive seasons when foreign tourists flock in. Businesspeople also look for products from SACICT as perfect gifts or souvenirs for their customers and guests. But most people do not know where to buy them. Online marketing is inevitable and SACICT will be obsolete in no time if we do not go online.”

That is the rationale and the reason for the opening of the SACICT E-Commerce marketplace this year-end. Interested customers can now shop online – or even place special orders for customised products for worldwide delivery. And they boast a safe and secure system of Payment Gateway too.

SACICT has so far been enjoying an annual growth of more than 10 per cent in product sales. The figure, however, has to be increased and will be done via customer base expansion. She says: “Most customers have already been buying Benjarong just for gifts or for collection but not for use in the household. At this point, we need to change the producers’ mindset and adjust our

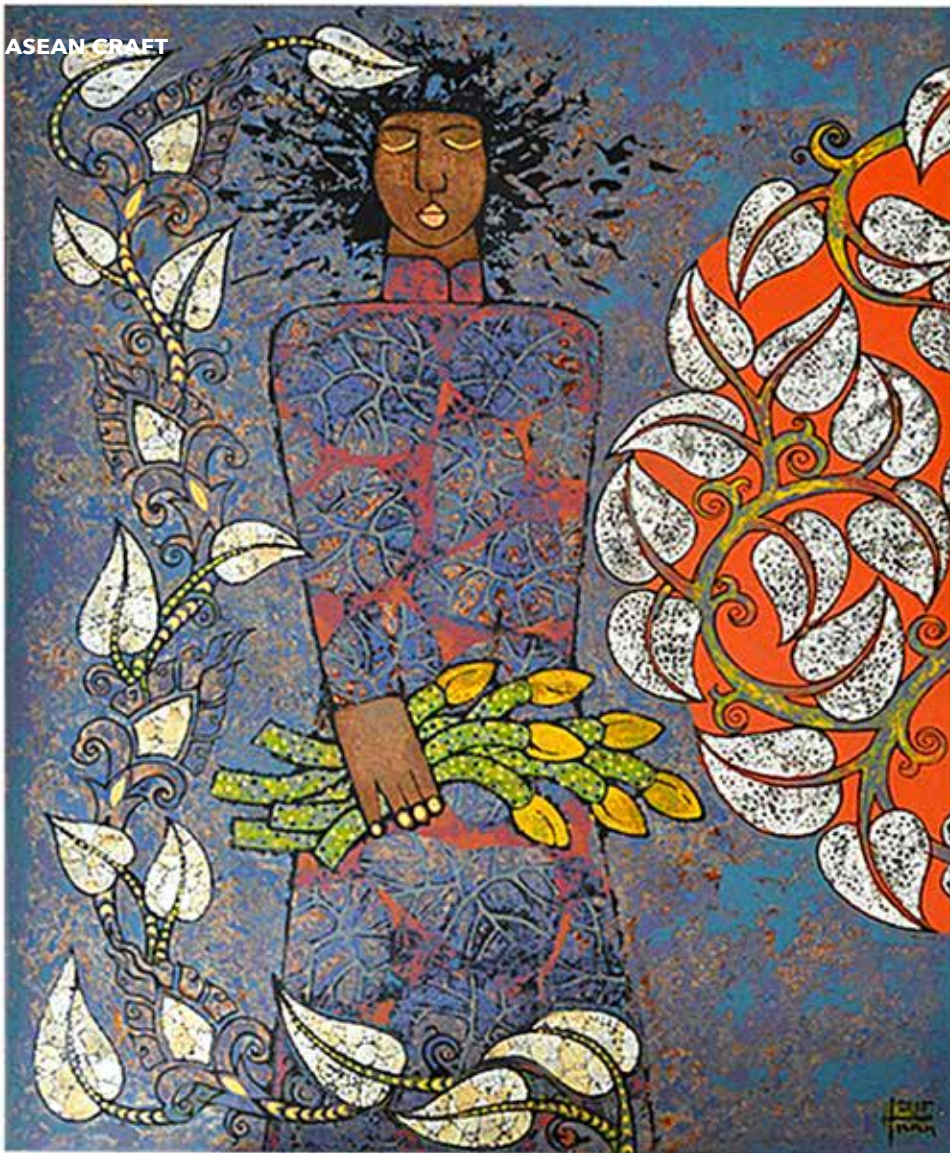
customers’ perception. We need to create new and functional, products – Benjarong as ricebowls, curry pots, or fruit trays, something that can be used just as other tableware products which are available on the market. We also need to closely work with designers and producers to turn traditional ware into contemporary pieces which fit in with current lifestyle. This is what we call a timeless future product – a product that breaks through the boundary of time.

“The core principle of conservation which will enable Thai folk craft to remain, and grow sustainably, in our society is that we must continue to innovate and develop our products so that they keep pace with the fast-changing modern lifestyles and world trends. These products also must blend in seamlessly with the business world, in the household and in every culture.”

Mrs Amparwon also reiterates that SACICT’s successful promotion of Thai craft on global markets will return the benefits to local communities, just as the term “SUPPORT” written in the organization’s name. This is the gateway where “arts” and “vocations” meet to affect a better life for the master artisans, master craftsmen and new heritage artisans. ❏

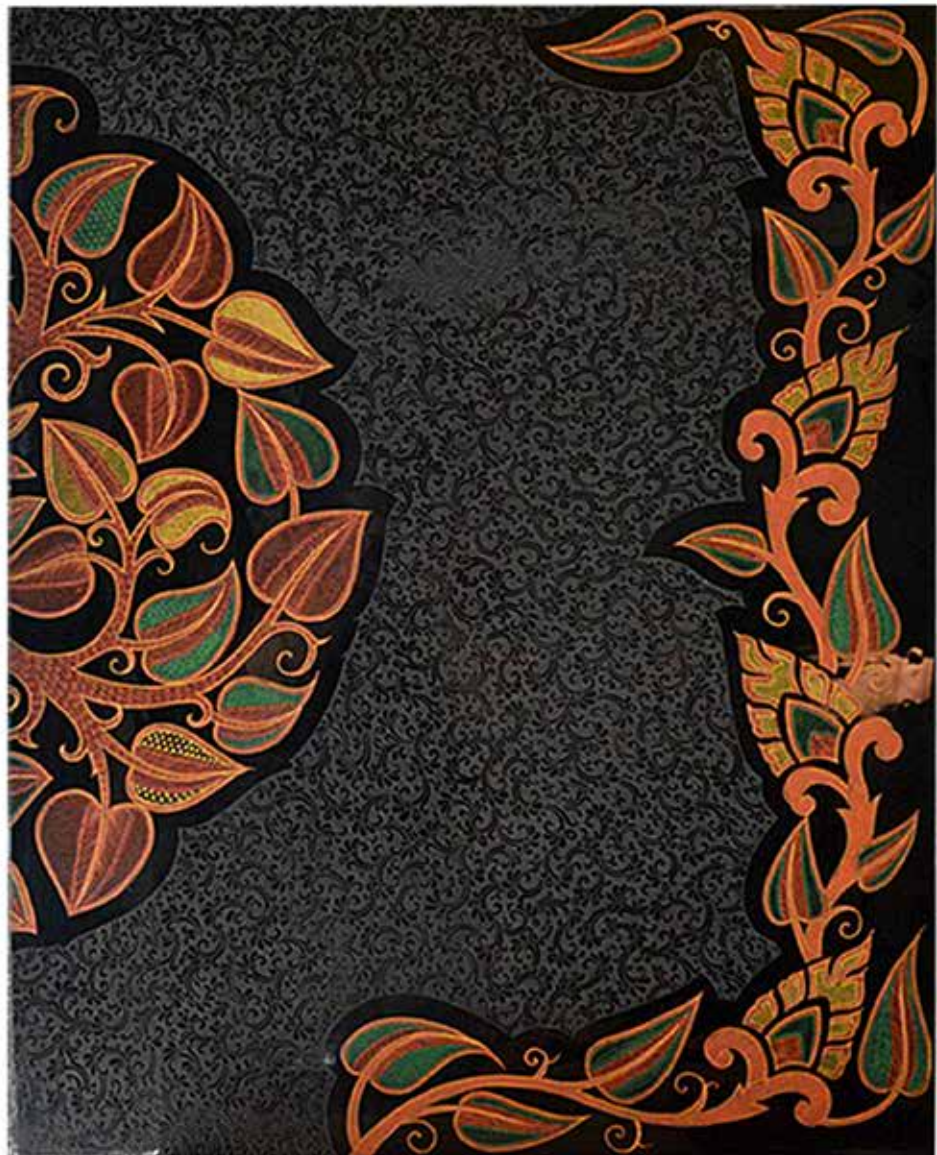
This is what we call a timeless future product - a product that breaks through the boundary of time.

อาเซียน แลกเปลี่ยนงานรัก

เรื่อง ปิ่นทุมดี ภาพ ศ.ศ.ป.

งานเครื่องรักและเครื่องเขินปรากฏในประวัติศาสตร์การสร้างงานศิลปะของภูมิภาคเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายพันปีมาแล้ว โดยมีการค้นพบหลักฐานชิ้นส่วนและตัวภาชนะเครื่องรักในหลุมฝังศพแหล่งโบราณคดียุคหินใหม่ที่มณฑลซินเจียง ประเทศจีน อายุราว 7,000 ปี

จากพื้นแผ่นดินอันกว้างใหญ่ของประเทศจีน วัฒนธรรมการใช้เครื่องรักแพร่หลายไปยังเกาหลี ญี่ปุ่น และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยสันนิษฐานว่า ประเทศไทยรู้จักกรรมวิธีนี้มายาวรักมาใช้ประโยชน์ในการทำเครื่องเขินและลงรักปิดทองมานานกว่า 4,000 ปี หากแบ่งตามระบบงานช่างสิบหมู่ของไทย งานเครื่องรักแบ่งหมวดหมู่เป็น งานเขียนสี กำมะลอ งานลงรักปิดทองคำเปลว ลงรักปิดทองร่องชาติ ลงรักปิดทองร่องกระจก ลงรักปิดทองลายฉลุ งานประดับกระจก งานประดับมุก และงานปั้นรักสมุก

ยางรัก ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในการทำเครื่องรัก เป็นวัสดุธรรมชาติประเภทชัน (Dammar gum) ได้มาจากต้นไม้สกุลรัก (วงศ์มะม่วงและมะกอกป่า) มีความเหนียวเหนืด ชัน สีคล้ำ แข็งตัวเมื่อแห้ง จึงทำหน้าที่เหมือนเป็นแล็กเกอร์ที่ได้จากธรรมชาติให้กับวัสดุสานหรือภาชนะ

ทั้งนี้ เมื่อเอ่ยถึงงานเครื่องรักก็มักจะนึกถึงเครื่องเขินด้วย เนื่องจากเครื่องเขินมีส่วนประกอบของรัก ภาชนะเครื่องเขินทำจากไม้หรือไม้จักสานแล้วทำการลงรัก นอกจากเป็นการสร้างความงดงามให้กับชิ้นงานแล้ว ยังเป็นการเพิ่มความทนทานให้กับตัวภาชนะ เพราะยางรักเมื่อแห้งตัวยังทำหน้าที่กั้นน้ำให้กับตัวชิ้นงานหรือภาชนะ

งานเครื่องเขินในประเทศไทย เป็นงานหัตถศิลป์ของชาวล้านนาที่ได้รับอิทธิพลมาจากชาวไทเขิน สะท้อนภูมิปัญญาของชาติพันธุ์ที่สามารถนำเอาวัสดุพื้นถิ่นมาปรับแต่งสร้างสรรค์ข้าวของเครื่องใช้ที่มีความงดงาม ประเภทของเครื่องเขินที่แพร่หลาย ได้แก่ ปุง ชันหมากหรือเขียนหมาก ชันดอกหรือชันโตก และชันโอ

จากซ้าย คุณอุ มง มอง คุณบุญชัย และคุณชิน ตวน
U Maung Maung, Bunchai, and Trinh Tuan.

เครื่องเงินนับเป็นงานหัตถกรรมซึ่งเป็นวัฒนธรรมร่วมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากมีใช้กันแพร่หลายมาแต่โบราณ ตั้งแต่เป็นของใช้ในครัวเรือน ใช้ในพิธีกรรม เป็นรูปเคารพและงานศิลปกรรม เป็นหนึ่งในประเภทงานศิลปหัตถกรรมอันโดดเด่นและทรงคุณค่า สะท้อนเอกลักษณ์ความเป็นเอเชีย แม้ตลอดมาจะมีการสร้างสรรค์งานประเภทนี้อยู่อย่างต่อเนื่องแต่ในปัจจุบันกลุ่มผู้ทำเครื่องรักและเครื่องเงินในแถบเอเชียมีจำนวนลดน้อยลงมาก ยังคงปรากฏการสืบทอดทักษะและภูมิปัญญาแบบดั้งเดิมของชนชาติตนไว้เพียงในบางประเทศ เช่น เวียดนาม เมียนมาร์ และไทย โดยในเมียนมาร์จะมีแนวทางที่โดดเด่นในด้านการสืบทอดและอนุรักษ์ ส่วนในเวียดนาม เน้นหนักในเรื่องการออกแบบที่เป็นงานร่วมสมัย

ผู้เชี่ยวชาญเครื่องรักของแต่ละประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้มารวมตัวกันและแลกเปลี่ยนแนวคิด เทคนิค และกรรมวิธีการสร้างสรรค์งานซึ่งกันและกัน ภายใต้โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมในวัฒนธรรมร่วม (Cross Cultural Crafts) ริเริ่มโดยศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป. นอกจากนี้จะเป็นการฝึกกำลังเพื่อรักษางานศิลปะประเภทนี้ไว้แล้ว ยังเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างน่าอัศจรรย์

เครื่องเงินนับเป็นงานหัตถกรรมซึ่งเป็น วัฒนธรรมร่วมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

คุณอุ มง มอง (Mr. U Maung Maung) ครูช่างเครื่องรัก/เครื่องเงินจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ คุณชิน ตวน (Mr. Trinh Tuan) ครูช่างเครื่องรัก/เครื่องเงินจากสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และคุณบุญชัย ทองเจริญบัวงาม ครูช่างงานเครื่องรัก/เครื่องเงิน จากโรงเรียนช่างฝีมือในวัง (ชาย) ประเทศไทย ได้ทำงานร่วมกันเป็นเวลา 3 เดือนเต็ม จนออกมาเป็นผลงานมาสเตอร์พีซหลายต่อหลายชิ้น จัดแสดงในงานนวัตกรรมศิลป์ไทย เกิดให้องค์ราชินี เมื่อวันที่ 8-12 สิงหาคมที่ผ่านมา

ครูช่างจากทั้งสามประเทศ ใช้เวลาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกันนาน 3 เดือนเต็ม
The three master craftsmen from three countries have spent three months together exchanging knowledge.

คุณบุญชัยกับงานรักสไตล์ไทย
Khun Bunchai and his typical Thai lacquerwork.

ทั้ง 3 ท่าน จัดทำชิ้นงาน Wall Art ขนาด 2.50 x 1 เมตร ภายใต้งานคิด “Tree.3” ซึ่งนับเป็นการจับมือทำงาน ร่วมกันระหว่าง 3 ประเทศ โดยแต่ละประเทศมีอิสระในการ แสดงเอกลักษณ์และเทคนิคของตนอย่างเต็มที่ “Tree.3” เปรียบเสมือนความสัมพันธ์ของทั้ง 3 ประเทศที่มีรากเหง้า เดียวกัน แต่แตกต่างกันด้านสาขาออกดอกผลที่มีความงดงาม เป็นเอกลักษณ์ของตน

บน Wall Art “Tree.3” คุณชิน ตวน ท่างานรักโดย ประยุกต์หลากหลายเทคนิคผสมผสานกันอย่างลงตัว ทำพื้นผิวหลายชั้น และใช้สีชาวยิ่งโดยทั่วไปมักไม่ค่อยเห็นกัน ในงานรัก “งานชิ้นนี้กว่าจะออกมาได้ได้แรงบันดาลใจมากมาย มาจากการได้พบปะคุณอู มง มง และคุณบุญชัย และ จากการมาเยือนกรุงเทพฯ และเดินทางไปเยือนและ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่ทุกกรม” คุณชิน ตวน กล่าว

“ในส่วนของประเทศไทย ได้แรงบันดาลใจมาจากการ เขียนน้ำกาวลงรักปิดทอง ตัวอย่างรูปแบบมาจากการ สถาปัตยกรรมสมัยกรุงศรีอยุธยาของจังหวัดเพชรบุรี เป็นงานช่างฝีมือที่เฟื่องฟูที่สุดในสมัยกรุงศรีอยุธยา การตกแต่ง ลวดลายได้รับแรงบันดาลใจจากหลายสิ่งรอบตัว นำมา สร้างสรรค์โดยอิสระ เช่นจากใบโพธิ์ การปิดแผ่นเงินเปลว และเขียนสี เป็นเทคนิคที่ไม่ค่อยพบเจอในยุคปัจจุบัน” คุณบุญชัยกล่าว

Wall Art ซึ่งเป็นสักขีพยานแห่งการสานสัมพันธ์ ระหว่างช่างรัก 3 ประเทศขึ้นนี้ คุณชิน ตวน ใช้เทคนิค เขียนลวดลายด้วยรักสี ผสมการประดับด้วยเปลือกไขและ

แผ่นเงิน ในขณะที่คุณบุญชัยใช้เทคนิคงานปิดทองลายรดน้ำ และคุณอุ้ม มอง มอง ใช้เทคนิคการชุดลาย

นอกจากงาน Wall Art ที่ทั้ง 3 ท่านสร้างสรรค์ร่วมกันแล้ว ภายใต้โครงการเดียวกันครูช่างแต่ละท่านยังผลิตชิ้นงานต้นแบบชิ้นอื่นๆ ที่มีการผสมผสานเทคนิคและวัสดุระหว่างกัน เช่น การนำรูปทรงของผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ของแต่ละประเทศมาแลกเปลี่ยนการทำงานระหว่างกัน

งานพื้นสีตัดกัน สวยงามกับลวดลายหน้าคนที่มีผสมสายสีทอง เป็นผลงานในสไตล์ความชอบและความถนัดของคุณชิน ตวน โดยงานชิ้นนี้เขานำเทคนิคที่ได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนกับช่างในจังหวัดเชียงใหม่มาใช้ แต่ทดลองทำงานบนพื้นผิวและเครื่องใช้ที่มีรูปต่างไป ส่วนอีกชิ้นซึ่งเป็นโถเครื่องเขินรูปทรงตามลักษณะดั้งเดิมของเมียนมาร์ ซึ่งโถทรงนี้ ทั้ง 3 ท่านได้มีการทดลองทำงานภายใต้โครงสร้างเดียวกันนี้ แต่ผลงานทั้ง 3 ชิ้นออกมาแตกต่างและงดงามคนละแบบ

“เป็นการทำงานที่ยากมาก เนื่องจากนำเอาตัวโครงสร้างเป็นการนำเอาศิลปะเมียนมาร์มาใช้ ผมได้ใส่ลวดลายและเทคนิคที่ทันสมัยลงไปบนตัวโครงสร้างที่เป็นรูปแบบที่ดั้งเดิม” คุณชิน ตวน อธิบายในส่วนผลงานของเขาเอง

นอกจากชิ้นงานต้นแบบที่เกิดจากการ Cross-Cultural กันแล้ว ศิลปินทั้งสามยังสร้างสรรค์ผลงานในแนวดั้งเดิมและนำมาจัดแสดง เพื่อแสดงถึงเทคนิคและเอกลักษณ์ดั้งเดิมของแต่ละประเทศอีกด้วย

หนึ่งในนั้น คุณบุญชัยได้จัดแสดงภาชนะประดับมุขชิ้นงามและอธิบายว่า “งานช่างมุกไทยเป็นงานหมู่หนึ่งในงานช่าง

ศิลป์ไทยที่ปัจจุบันนายช่างเหลือน้อยคนเต็มที ถือเป็นงานสร้างสรรค์ในพุทธศาสนาและในสถาบันพระมหากษัตริย์ ปัจจุบันเปลือกหอยที่นำมาสร้างสรรค์งานแทบจะสูญพันธุ์หมดแล้ว ต้องนำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน การใช้งานหุ่นโครงสร้างภายในทำด้วยหวาย ไม้ทองกลาง ไม้ไผ่ ใกล้เคียงกับเครื่องเขินของประเทศเมียนมาร์ แต่เครื่องมุกไทยเราได้มาสร้างสรรค์โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบจนเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย สืบความเป็นมายาวนานว่า รุ่งเรืองที่สุดสมัยกรุงศรีอยุธยา ตกทอดมาเป็นมรดกจนถึงปัจจุบัน น้อยคนที่จะรู้จักว่าเครื่องมุกไทยมีหน้าตาและการใช้งานอย่างไร แม้กระทั่งลวดลายที่ใช้”

ชิ้นงานเครื่องรักและเครื่องเขินทั้งหมด อันเปี่ยมด้วยเทคนิคและความคิดสร้างสรรค์ ภายใต้โครงการ Cross Cultural Crafts นี้ นับเป็นผลสะท้อนจากความตั้งใจและการพยายามที่จะเชื่อมโยงเครือข่ายงานศิลปหัตถกรรมภายในภูมิภาคอาเซียน ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และต่อยอดผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และต้องบอกว่าแต่ละชิ้นนับว่าหาดูได้ยากยิ่ง

นอกจากจะได้ชิ้นงานเครื่องรักและเครื่องเขินซึ่งเป็นงานต้นแบบชิ้นเยี่ยมและเปี่ยมไอเดียสร้างสรรค์ ตลอดจนเป็นการสร้างเครือข่ายการทำงานที่ส่งผลต่อการส่งเสริมงานหัตถศิลป์อย่างยั่งยืนแล้ว นี่นับเป็นวาระสำคัญที่ศิลปินจากเมียนมาร์ เวียดนาม และไทย ได้แลกเปลี่ยนสิ่งที่เขา “รัก” ซึ่งกันและกันอย่างอบอุ่นและเป็นมิตร 🇹🇭

Cross Cultural Crafts

An ASEAN Lacquerware Exchange

Words **Pindhummadi** Photos **SACICT**

Lacquerware appeared in the history of artistic creation in Asia and Southeast Asia thousands of years ago. Evidence in the form of fragments and vessels was found in tombs of the New Stone Age in the Xinjiang region of northwest China, going back some seven thousand years.

From the vast expanses of China the lacquerware culture spread to Korea, Japan and Southeast Asia, and it is surmised that Thailand knew how to use lacquer to gild and to produce lacquerware more than four thousand years ago. The techniques used varied from straight coating to gold leaf application or Chinese style design in gold and colour known as *kammalo*, and from mirror or door frame decoration to mother-of-pearl inlay or filigree.

Lacquer varnish, which is essential in the production of lacquerware, uses a natural material, dammar gum, which comes from the Dipterocarpaceae family of trees (to which also belong the mango tree and the wild olive tree). It is elastic, sticky and black, and hardens when it dries, so that it performs like natural lacquer for woven materials or containers.

When a container made of wood or woven is finished, it is varnished with lacquer, which not only adds to its beauty but also strengthens it and makes it waterproof.

Lacquerware in Thailand is an artistic handicraft of the Lanna people influenced by the Tai Khun. It reflects the wisdom of hill tribes able to use locally available materials to create beautiful implements of daily use, the most common being *pung* (a seed or cereal container, round-shaped, with a lid and a square base), betel bowls and betel boxes, *khan tok* (round food tray with a pedestal) and *khan-o* (large bowl to hold things or liquids).

**This symbolised the relationship between
the three countries, which have the same roots
but whose branches blossom with
distinctively beautiful flowers.**

Lacquerwork is a handicraft common to the countries of Southeast Asia. Besides having been in widespread use since ancient times, be it in the kitchen or in rituals, as things of worship and things of beauty, lacquerwares are outstanding and valuable artistic handicrafts, reflecting their Asian identity. Even though such creative work has existed throughout the ages, nowadays the number of artisans in Asia has much diminished. This kind of age-old skill and knowledge is still passed on in some countries only, such as Vietnam, Myanmar and Thailand. In Myanmar, the accent is on transmission and preservation, whereas in Vietnam it is on contemporary design.

Lacquerware experts in each country of Southeast Asia have got together and exchanged ideas, techniques and creative processes amongst themselves under a programme of development of cross-cultural crafts initiated by the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization), or SACICT. Besides being a way to harness strength to protect work of this kind, it has spawned new things in an amazing way.

U Maung Maung, a master lacquer craftsman from the Union of Myanmar, Trinh Tuan, an artist lacquer painter from the Socialist Republic of Vietnam, and Bunchai Thongcharoenbua-ngam, a master lacquer craftsman from the Kingdom of Thailand, earlier this year worked together for three months and produced a number of masterpieces that were displayed in the Innovative Crafts Showcase in Ayutthaya from August 8-12, 2015.

The three masters set up an Art Wall of 2.50 metres by 1 metre under a “Three.3” concept, as a partnership marking the collaboration of three countries, each of which remaining free to express its unique techniques as well. This symbolised the relationship between the three countries, which have the same roots but whose branches blossom with distinctive beautiful flowers.

On the art wall, Trinh Tuan used a variety of techniques to produce a multi-levelled surface and used the colour white, which is most unusual in lacquerware. “This work before it took shape drew lots of inspiration from my meeting with U Maung Maung and Khun Bunchai, from my coming to Bangkok and travelling to Pagan and exchanging knowledge,” Trinh Tuan said.

“As for Thailand, the inspiration comes from paintings with gold flakes; the model comes from architectural works of the Ayutthaya period in Phetchaburi Province. It’s works by master craftsmen which boomed in Ayutthaya times. The decoration was inspired by surrounding things freely recreated, such as heart-shaped Bo tree leaves, with application of silver foil and then painting, a technique which is rarely seen nowadays,” Khun Bunchai said.

The art wall bears witness to the weaving of relations between lacquer craftsmen of three countries. Trinh Tuan drew patterns using coloured lacquer, mixed with applications of egg shells and silver leaves, while Khun Bunchai used the technique of gold appliqué on black lacquer and U Maung Maung used the scraping technique.

HANOI × BANGKOK × BAGAN

ผลงาน “Tree.3” จัดแสดงในงานนวัตกรรมศิลป์ไทย เทศกาลทองค้ำราชนี เมื่อวันที่ 8–12 สิงหาคมที่ผ่านมา
“Tree.3” was on display at the Innovative Crafts Showcase from August 8-12, 2015.

In addition to the art wall the three master craftsmen created together, under the same project they each produced other original pieces, using a combination of techniques and materials, such as by taking a product characteristic of one country and reworking it by sharing their methods with one another.

See how a black background contrasts beautifully with the human head with flowing blond hair drawn in Trinh Tuan’s favourite style. For this work the Vietnamese master used techniques learned from a Chiang Mai craftsman, but experimented on a surface and utensils with different shapes. Another piece is a traditional lacquerware bowl of Myanmar on which all three masters experimented, still under the same project, and came up with three different pieces, each with its own unique attraction.

“This is very difficult work,” Trinh Tuan explained of his own work, “because the structure comes from ancient Burmese art. I used modern techniques and put modern motifs onto the original structure.”

Besides the original prototypes born out of these cross-cultural practices, the three artists also created works in traditional fashion which were exhibited to demonstrate the traditional techniques and characteristics of each country.

For his part, Khun Bunchai showcased a superb container inlaid with mother-of-pearl and explained that “Thai mother-of-pearl work is one of the Thai arts which has few practitioners left these days. It is an art associated with Buddhism and the monarchy. The shells used to create such work are practically extinct and must be imported from neighbouring countries. The still-life inner structure is made of

ผลงานของประเทศเมียนมาร์
Masterpieces from Myanmar.

ผลงานของประเทศเวียดนาม
Masterpieces from Vietnam.

rattan, coral tree or bamboo, the same as for Burmese lacquerware, but our mother-of-pearl was creative by changing the format until it had a Thai identity that reached its zenith during the Ayutthaya period and it has been a heritage transmitted until today. Few people know what Thai mother-of-pearl looks like and how it is used, let alone the patterns used."

All lacquerwork, so rich in techniques and creativity, under the Cross-Cultural Crafts programme is a reflection of the determination and effort to craft network links within ASEAN in order to exchange knowledge and top up products, which is part of achieving an ASEAN community. And it must be said that each piece is extremely rare.

Besides obtaining lacquerware full of creative ideas through a variety of techniques as well as networking functions that contribute to the promotion of sustainable craftsmanship, this was an important occasion for artisans from Vietnam, Myanmar and Thailand to exchange what they love most in a warm and friendly manner. ❏

ครูบุญศรี เกิดทรง: ฝาก “รัก” ไว้ใน (เครื่อง) คนตรี

เรียบเรียงจากหนังสือ *ครูศิลป์ของแผ่นดิน*

นับเป็นเวลายาวนานที่ “ครูบุญศรี เกิดทรง” และทุกคนในครอบครัวได้บ่มเพาะความรักและความผูกพันกับข้อมอบญ เครื่องดนตรีไทยโบราณชิ้นสำคัญที่มีการตกแต่งประณีตงดงาม จนเปิดเป็นกิจการรับทำเครื่องดนตรีเพื่อร่วมสืบสานมรดกของศิลปะแขนงนี้ ทั้งๆที่ไม่ได้ร่ำเรียนวิชาดนตรีกันแม้แต่คนเดียว และวันนี้ ความรู้ ความสามารถ และผลงานอันเอกอุ ของครูได้นำไปสู่เกียรติยศอันสูงส่งในฐานะ “ครูศิลป์ของแผ่นดิน” ในสาขาเครื่องรัก ด้วยผลงาน “ลวรักปิดทองข้อมอบญ”

ครูบุญศรี เกิดทรง เจ้าของ “บ้านเกิดทรงศิลป์ลายไทย” บอกเล่าถึงที่มาและแรงบันดาลใจที่ทำให้เธอตัดสินใจสืบสานงานลงรักปิดทองและงานประดับกระจกบนเครื่องดนตรีไทยมาตลอดกว่า 4 ทศวรรษว่า “เราเพียงแค่อต้องการที่จะเห็นงานศิลป์ซึ่งเราสร้างขึ้นมา เหมือนให้มันมีชีวิตชีวาส่งเสียงไพเราะได้ในโอกาสต่างๆ และที่สำคัญคือต้องการที่จะรักษาเอกลักษณ์การทำเครื่องดนตรีของ ‘บ้านเกิดทรงศิลป์ลายไทย’ ให้คงอยู่ เพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และต่อยอดงานศิลป์ด้านนี้ต่อไป”

เธอเล่าว่า ย้อนกลับไปเมื่อเกือบ 50 ปีก่อน “นายพิมพ์ เกิดทรง” สามีนุ่ลวงลับของเธอได้เข้าทำงานเป็นช่างทำเครื่องดนตรีไทยประจำอยู่ที่ร้านถนนวานิช หนึ่งในสองร้านทำข้อมอบญที่มีชื่อเสียงแห่งยุค ช่างพิมพ์เริ่มจากการเป็นช่างแกะสลักไม้ แต่ยามที่ว่างจากงานของตัวเองก็มักจะช่วยเพื่อนๆ ทำงานลงรักปิดทอง และประดับกระจก ตกแต่งเครื่องดนตรี ทำให้ได้เรียนรู้และฝึกฝนงานศิลป์หลายสาขา ประกอบกับพรสวรรค์ในการสร้างสรรค์ลวดลาย ในที่สุด ช่างพิมพ์ก็สามารถสร้างข้อมอบญทั้งชิ้นได้เองในทุกขั้นตอน

เมื่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปทำให้ร้านถนนวานิชต้องปิดตัวลง ช่างพิมพ์ก็ออกมาเปิดร้านรับงานทำข้อมอบญด้วยตัวเองที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พร้อมทั้งถ่ายทอดวิชากรรมลงรักปิดทอง และประดับกระจกให้แก่ทางบุญศรีภรรยาวัย 25 ปี ผู้ซึ่งยินดีที่จะเรียนรู้เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของสามีอีกแรงหนึ่ง และด้วยความที่เป็นคนละเอียดลออบวกกับความมุ่งมั่นตั้งใจจริง ทำให้ฝีมือในการลงรักปิดทองและประดับกระจกบนเครื่องดนตรีไทยของเธอพัฒนาก้าวหน้าในเวลาอันรวดเร็ว ในขณะที่ลูกค้าต่างชื่นชอบในผลงานอันประณีตงดงามและเปี่ยมไปด้วยคุณค่าแห่งศิลปะความเป็นไทยของสองสามีภรรยา

การแกะสลัก และลงรักปิดทองบนเครื่องดนตรีไทยและศิลปกรรมไทย ของครูบุญศรี ที่เปี่ยมไปด้วยความวิจิตรบรรจง
Khru Boonsri's elegant style of carving and application of gilded lacquer on Thai traditional music instruments.

เราเพียงแค่ต้องการที่จะเห็นงานศิลป์
ซึ่งเราสร้างขึ้นมา
เหมือนให้มันมีชีวิตชีวาส่งเสียงไพเราะได้

ครูบุญศรี เกิดทรง
Khru Boonsri Kerdson

คงจะมีช่างฝีมือจำนวนมากที่ไม่สามารถสร้างงานศิลป์และถ่ายทอดเอกลักษณ์ซึ่งบ่งบอกถึงลักษณะเฉพาะตัวจนเป็นเสมือนหนึ่งลายเซ็นที่ประทับลงบนชิ้นงานให้ผู้คนจดจำและยอมรับนับถือ ครูบุญศรีเป็นหนึ่งในจำนวนน้อยคนนั้น

“ในการสร้างสรรค์งานลงรักปิดทองประดับกระจกบนผืนทองของ ‘บ้านเกิดทรงศิลป์ไทย ’ นั้นเราจะให้ความสำคัญในทุกขั้นตอนของการผลิต ตั้งแต่การคัดเลือกไม้ การออกแบบลาย การแกะสลัก การลงรัก ปิดทอง และการประดับกระจกสี โดยเฉพาะในขั้นตอนที่ต้องใช้ช่างรัก เราจะต้องอบหรือบ่มชิ้นงานให้แห้งทุกครั้งไป และในส่วนของงานเตรียมยางรักเราก็จะคัดเลือกน้ำยางรักอย่างดีจากนั้นก็ต้องนำมากรองอีก 3 รอบ”

ครูบุญศรีอธิบายรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ในการลงรักว่าจะปล่อยให้แห้งผ่านผืนผ้าอย่างช้าๆ ไม่เน้นการบีบ เพราะจะทำให้มีเศษผงติดลงไปใต้น้ำยางได้เสร็จแล้วจึงนำไปขึ้นเล็กลง มาทดลองทาทายรักก่อน 1 ครั้ง ก่อนลงบนงานจริง เพื่อตรวจดูว่าช่างรักที่ผ่านการกรองนี้ใช้ได้หรือไม่ และใช้เวลาานเท่าไรจึงจะแห้ง ขณะลงมือปิดทองก็ต้องล้างมือให้สะอาด ไม่มีคราบเหลืองหรือสิ่งสกปรกใดๆ มาสัมผัสกับชิ้นงานที่ได้ลงรักไว้ เพราะเหลืองจะทำให้ทองที่ปิดนั้นเสียหายและช่างรักไม่ติดกับเนื้องาน ในขั้นตอนของการปิดทองเราจะใช้เทคนิคการปิดทองบนชิ้นงานที่จะต้องปิดเกยกัน 1 ก้านไม้ขีด จากนั้นก็จะใช้แปรงเล็กๆ บัดแต่งชิ้นงานให้เนียนเรียบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อไม่ให้เห็นรอยต่อของทอง ซึ่งวิธีนี้จะทำให้ชิ้นงานที่ออกมาสวยงามแวววาว” ครูบุญศรีอธิบาย

ในช่วงที่ครูบุญศรีกับช่างพิมพ์ผู้เป็นสามีย้ายมาเปิดกิจการอยู่ที่อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น ทั้งสองก็ได้ร่วมกันถ่ายทอดวิชาช่างทำเครื่องดนตรีไทยให้แก่น้องชายและหลานๆ เพื่อสร้างทายาทผู้สืบทอดงานศิลป์ยิ่งไปกว่านั้น ด้วยหัวใจที่ต้องการอนุรักษ์สืบสานงานทำเครื่องดนตรีไทยช่างพิมพ์และครูบุญศรีจึงเผยแพร่ความรู้ในการทำเครื่องดนตรีไทยให้แก่คนอื่นๆ ที่สนใจโดยไม่ได้จำกัดอยู่แค่สมาชิกในครอบครัวเท่านั้น พร้อมทั้งถ่ายทอดกระบวนการสร้างสรรค์ชิ้นงานในทุกขั้นตอนอย่างไม่ปิดบัง กระทั่งขยายวงเกิดเป็นหมู่บ้านทำเครื่องดนตรีปิ่นแก้ว ซึ่งมีชื่อเสียงมาจนทุกวันนี้

ปัจจุบัน หลังจากช่างพิมพ์ผู้เป็นคู่ชีวิตได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว ครูบุญศรีก็เข้ารับหน้าที่เป็นเสาหลักในการให้ความรู้แก่เยาวชนและกลุ่มบุคคลที่มาขอคำแนะนำเกี่ยวกับการทำเครื่องดนตรีไทย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มข้าราชการ อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป โดยตั้งใจถ่ายทอดความรู้อย่างเต็มความสามารถ เพราะอยากเห็นคนรุ่นต่อไปมีความเข้าใจและมีความรักในงานศิลป์อันเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของไทย

“ทุกวันนี้ที่ยังคงทำเครื่องดนตรีไทยชนิดที่มีการลงรักปิดทอง ติดกระจก ก็เพราะพ่อ เขารัก และเราก็ทำมานาน ลูกค้าชอบก็ตามมาซื้ออีก มันเป็นความภูมิใจของเรา คนชอบผลงานเราก็มีกำลังใจ พยายามทำให้เหมือนตอนพ่อเขายังอยู่ ถึงผลงานจะไม่ดีขึ้นก็อย่าทำให้มันแยกลง เดิมเราทำไว้ดียังไงก็รักษาคูณภาพเอาไว้ จะได้เป็นตัวอย่งให้รุ่นลูกรุ่นหลาน” ครูบุญศรีกล่าวตบท้ายด้วยความระลึกถึงช่างพิมพ์ผู้เป็นทั้งครูและคู่ชีวิต ❏

Khru Boonsri Kerdsong

Leaving Her Marks on the Musical Instruments

Excerpt from the book **The Master Artisans of Thailand**

It has been a long time since “Khru Boonsri Kerdsong” and her family members were first introduced to the Mon gong – a principal instrument with extravagant decoration in a traditional Thai music ensemble. The love of this ornate musical instrument had inspired them so much that they opened a workshop to take order even though no one in the family had any music education. But today, her knowledge, her expertise, and her long list of masterpieces brought her an honour as “Master Artisan of Thailand” in the category of lacquering, presented in her “lacquer work with gold flake gilding” or *Long Rak Pid Thong Mon gong masterpiece*.

Khru Boonsri Kerdsong, the owner of “Baan Kerd Song Silp Lai Thai” recounts the inspirational story that made her continue her work for over four decades in embellishing musical instruments with application of tree resin, gold flake, and cut coloured mirror. She said, “I just want to see that my work of art comes to life and make beautiful sounds on different occasions. Most importantly, I want to preserve the art of musical instrument decoration typical to ‘Ban Kerd Song Silp Lai Thai’ for the sake of education of the younger generation. I hope that they would learn this art and may want to further improve it in the future.”

Almost 50 years ago, Phim Kerdsong, her late husband, worked as a Thai musical instrument maker at Thanomvanich shop – one of the two best known gong shops at the time. Phim started off as a woodcarver, but he spent his free time practising lacquering, gold flake, and mirror arts while helping his coworkers finish the products. His diligence had paid off and he then acquired various artistic principles. Gifted with his special talent in designs, Phim Kerdsong eventually mastered gong-making all by himself.

ความอ่อนช้อยงดงามของศิลปกรรมไทยที่ปรากฏบนเครื่องดนตรีไทยอันเป็นผลงานของครูบุญศรีนั้น ล้วนเกิดมาจากความรักและความตั้งใจ

The beauty and grace of classical Thai art by Khru Boonsri seen on music instruments reflect her love and determination.

He loved it so much and had been doing it all his life.

As the society and its core value changed, Thanomvanich shop reached its final chapter in the bustling city of Bangkok and had to close down. Phim saw an opportunity and opened his own shop in Phra Nakhon Si Ayutthaya. He then started to teach his wife, then a young woman of 25, to do what he was good at. She took delight in learning the craft so as to lighten the workload of her beloved husband. With her determination and talent, her skills improved greatly in no time. Customers who frequented the new family's shop were impressed by the couple's excellent craftsmanship.

There is probably no more than just a handful of skilled artisans who can master the art and establish their signatures to win respect of the people. And Khru Boonsri is one of them.

"In decorating the gong, all the artisans of 'Baan Kerd Song Silp Lai Thai' have trained to focus on every detail in every step of the production – from

ธรรมาสน์หลังใหญ่ ของวัดศรีเขตนันทาราม ฝีมือการลงรักปิดทองร่องกระจกของครูบุญศรี

The great pulpit of Srikhet Nandaram is one example of Khru Boonsri's aesthetics in coloured glass application.

wood selection, pattern design, carving, resin and gold leaf application, and finally cut mirror decoration. The most crucial step requiring utmost care, however, is the resin mixture application. We need to heat the work piece until it's completely dry. The quality of resin mixture should also be carefully chosen and filtered three times."

Khru Boonsri explained in detail each step of resin mixture application: "You need to be patient and wait for the mixture to be filtered through a piece of cheesecloth without rushing or squeezing because the paste could be contaminated with fine dust. A small piece of wood is now used for the test to see whether or not the filtered mixture is ready for use, and how much time it takes for the mixture to dry. Gold flakes should also be applied with clean hands – without trace of sweat or other contaminants as fat and sweat could ruin the smoothness of the gild and adhesive on the

working surface. Gilding should be overlaid by around the width of a matchstick. Next, a small brush is used to brush the working surface to rid it of the seams between gold flakes. This should do the trick and make the work clean and shine," explains Khru Boonsri.

Back when the Kerdsong family moved to Phra Nakhon Si Ayutthaya to open their new business, the couple began to impart the knowledge to Boonsri's brother as well as the nephews and nieces, hoping to create the second generation of artisans as their successors. With kind heart, they disseminated the knowledge to non-family members as well as the public at large. And their community soon became known as "Pin Kaew" Musical Instrument Village.

After her husband passed away, Khru Boonsri took up the burden of educating and training people who come to learn about decorating Thai musical instruments. People from almost all walks of life – government official, teacher, student, and the general public – always come to seek help or advices and Khru Boonsri never disappoints. She wants to see that the younger generation has the better understanding of the art and love for the country's craft heritage.

"I'm still doing this lacquering, gold flake and glasswork decoration today because of him," she reiterates referring to her late husband. "He loved it so much and had been doing it all his life. Customers are still with us until today, so we are proud and strongly encouraged. We try to do our best to make our products the way Khru Phim did. If not better, it should at least be the same, and not worse. Our works can then be the references for our successors and for the people of later generations," said Khru Boonsri in remembrance of her husband and her teacher. 📌

วิริยะ สุกุทธิ

ก้าวต่อไปของศิลปะแหวกไทย

เรื่อง อัมพันมาลา ภาพ ศิรพัชร วลัยพัชรา

ศิลปะแหวกไทยเป็นที่จดจำในฐานะงานตกแต่งอันทรงคุณค่าประโยชน์สำหรับพิธีการซึ่งเป็นวาระสุดท้ายของชีวิต นั่นคือในงานเผาศพ แต่โบราณ คนนิยมใช้หยวกทำเชิงตะกอนเผาศพ หยวกที่แกะลวดลายโดยช่างฝีมือช่วยบังเชื้อเพลิง นอกจากจะเป็นเสมือนเตาเผาอย่างดี ยังทำให้เกิดความงดงาม กันอุจาดตาเวลาเผาศพ หยวกจะช่วยให้ศพมอดไหม้กลายเป็นขี้เถ้าได้รวดเร็วขึ้น หยวกไม่ติดไฟ ไม่ไหม้ กว่าเมื่อโดนไฟเผาจะทำให้แห้ง เมื่อเผาศพเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ก็จะนำหยวกที่แห้งแล้วนี้มาต่อกัน เสียบยึดด้วยตอก กลายเป็นแพหยวก ropy ขี้เถ้าบนนั้น แล้วยกไปลอยอังคาร

ในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศ์ ณ พงพระเมรุ ท้องสนามหลวง มีหลักฐานบันทึกตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ว่า มีการให้ช่างฝีมือมาตกแต่งพระเมรุด้วยศิลปะแหวก โดยมีการบันทึกไว้ในจดหมายเหตุกรุงรัตนโกสินทร์ ระบุถึงชื่อของช่าง กรรมวิธีการจัดทำ ไปจนถึงลวดลายต่างๆ ที่ใช้

แต่ศิลปะแหวกไทยที่นับย้อนไปได้ถึงสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ใช้ในหลากหลายงานประเพณี ซึ่งรวมถึงงานบุญต่างๆ อาจารย์วิริยะ สุกุทธิ ทายาทช่างศิลป์หัตถกรรม บุตรชายของครูประสม สุกุทธิ ครูศิลป์ของแผ่นดิน งานแหวกของคนสำคัญของจังหวัดเพชรบุรีและของประเทศไทย กล่าวกับ SACICT Living Thai ว่า “จุดกำเนิดของศิลปะการแหวกผมมองไปถึงสมัยสุโขทัย เพราะสมัยสุโขทัยมีเรื่องของ การนำวัสดุจากธรรมชาติมาทำเป็นของใช้ บายศรีใบตอง กระถางหยวก เพียงแต่สุโขทัยไม่มีการบันทึก มีแต่ ศิลาลจารึก จนมาถึงอยุธยา มีจดหมายเหตุกรุงศรี เขียนเป็นลายสือไทยว่ามีการใช้ศิลปะแหวก ในพิธีกรรมต่างๆ ของศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ รวมทั้งในความเชื่อต่างๆ ในภาคอีสานชัดเจนในเรื่องของการทำที่ตั้งบูชาดอกข้าว ภาคใต้ก็ทำเป็นธรรมมาสน์พระ สมัยก่อนเรือชักพระทำด้วยหยวกหมด เพราะ วัสดุโฟมหรือไม้ใช้เวลาในการทำงาน แต่หยวกถ้ามีฝีมือใช้เวลาทำนิดเดียว วัสดุหาได้ง่าย เห็นได้ว่า งานแหวกใช้ในงานบุญและงานกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต คืองานศพ”

อาจารย์วิริยะไม่เพียงเป็นช่างศิลป์ฝีมือเยี่ยม แต่ยังเป็นหัวเรือใหญ่ในการอนุรักษ์และต่อยอดภูมิปัญญาการแทงหยวก
Ajarn Viriya is not only a top artist, but also the torch-bearer in the preservation and promotion of banana stalk carving art.

อาจารย์วิริยะ อธิบายว่า การนำศิลปะแทงหยวกมาใช้ในงานต่างๆ มีวัตถุประสงค์หลักคือการตกแต่งสิ่งปลูกสร้างชั่วคราวให้สวยงาม เช่น นำศิลปะแทงหยวกมาล้อมเรือซักพระซึ่งมีโครงสร้างเป็นไม้ไผ่ เพื่อบังให้เกิดความสวยงาม หลักการเดียวกับประเพณีไหลเรือไฟ ซึ่งมักจัดในตอนกลางคืนเพื่อไม่ให้เห็นโครงสร้างของเรือ

“สมัยโบราณ การทำกรรมมาสน์หรือทำเรือนอะไรก็แล้วแต่จะทำโครงเป็นไม้ไผ่แล้วมีการนำหยวกไปประดับให้เกิดความสวยงาม แปลงจากสิ่งที่ไม่สวยให้สวยงาม โดยใช้ทักษะของช่างฝีมือชั้นสูง หนึ่ง ทำเร็ว สองวัสดุหาง่าย สามใช้งานเสร็จแล้วย่อยสลายเลย ไม่ต้องยึดติด”

นั่นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้งานแทงหยวกมีหลักฐานในการอ้างอิงน้อยมาก

นอกจากนั้น ยังมีผู้สืบทอดศิลปะการแทงหยวกจำนวน

น้อยคน โดยปัจจุบันมีช่างแทงหยวกรวมกันทั่วประเทศไทยเพียงไม่ถึง 100 คนเท่านั้น ในจำนวนเหล่านั้นก็เป็นผู้สูงอายุเสียส่วนใหญ่

ลูกครูประสมทั้ง 8 คน แม้จะมีอาชีพครูในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน แต่ทุกคนไม่ทิ้งงานแทงหยวก โดยอาจารย์วิริยะซึ่งเป็นคนที่ 8 เป็นครูสอนวิชาทัศนศิลป์ และได้ผลักดันให้มีการบรรจุการเรียนการสอนศิลปะแทงหยวก จนปัจจุบันบรรจุเป็นสาระหลักสูตรประจำโรงเรียนเซนต์โยเซฟเพชรบุรีได้ 5 ปีแล้ว

อาจารย์วิริยะได้มีโอกาสฝากฝีมือไว้ในงานตกแต่งพระจิตกาธานในงานพระราชพิธีเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาฯ ได้ขอพระบรมราชานุญาตในการแทงลายเพชรบุรีที่บริเวณเสาศีลาสถาน ซึ่งลายดังกล่าวก็ได้มีการบันทึกไว้ในจดหมายเหตุกรุงรัตนโกสินทร์เรียบร้อยแล้ว

แปลจากสิ่งที่ไม่สวยให้สวยงาม โดยใช้ทักษะของช่างฝีมือชั้นสูง

อาจารย์วิริยะในวัย 45 ปีมีคู่ชีวิตแต่ไม่มีลูก แต่ก็นับว่ามีลูกศิษย์ที่ได้รับการถ่ายทอดวิชาแทงหยวกให้อย่างหมดเปลือก ทั้งลูกศิษย์ที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟเพชรบุรีที่สอนอยู่ประจำ ทั้งนักเรียน นักศึกษา ในสถาบันต่างๆ ที่อาจารย์วิริยะได้เคยไปเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้ และยังไม่นับรวมหลานๆ และญาติมิตร

“อើย แทงหยวกไม่ใช่เรื่องยากเลย ผมก็ทำเป็น เมื่อไหร่ที่มีคนพูดแบบนี้ผมจะดีใจมาก จะดีใจหากการแทงหยวกเป็นเรื่องที่ทุกคนทำเป็น” อาจารย์วิริยะบอก

ศิษย์ของอาจารย์วิริยะที่เซนต์โยเซฟเพชรบุรี ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมต้น นอกจากจะแทงลายพื้นปลา พื้นสามพื้นห้า น่องสิงห์ หน้ากระดาน ซึ่งเป็นลายพื้นฐานของช่างแทงหยวกได้แล้ว ยังมีความคิดสร้างสรรค์ในการประยุกต์งานแทงหยวกไปใช้ตกแต่งได้มากมาย กระทั่งยังได้เรียนการทำมิดด้วยตนเอง เนื่องจากมิดแทงหยวกไม่มีขายโดยทั่วไป อาจารย์เผยว่า การเรียนแทงหยวกต้องเริ่มจากการเขียนลายบนกระดาษโดยใช้ปากกาให้เป็นก่อน เพราะลบไม่ได้หากเขียนผิด

“แทงหยวกนี่ถือว่าสุดๆ แล้ว เพราะหนึ่งคือมันผิดไม่ได้ แม่ง ไว ซัวร์ ต้องผ่านลายอย่างอื่นมา บั้นก็ต้องบั้นได้ แะก็ต้องแะได้ ฉะนั้นเขียนลายไม่ต้องพูดถึง กระบวนการทำงานแทงหยวก ถ้าเสียคือเสียเวลา เสียอารมณ์ เสียของ”

อาจารย์เผยว่า กล้วยที่ดีที่สุดสำหรับนำมาทำงานศิลปะแทงหยวกคือกล้วยตานี เนื่องจากรังผึ้งละเอียดกว่า ไม่ดำไม่เปราะ ไม่มียางมาก ผิวสวย และดีที่สุดคือตานีลุ่มที่ยังไม่ออกเครือ เพราะวงกบจะเยอะ ตรงข้ามกับตานีตอนหรือตานีป่าซึ่งจะแข็ง แต่ด้วยภูมิปัญญาโบราณ ที่เมื่อต้องมีการทำงานแทงหยวกก็ต้องไปตัดกล้วยมาใช้ในทันที ไม่ว่าจะกล้วยแบบใด ขอให้มัน ช่างก็จะนำมาแทงได้หมด

นับตั้งแต่ตัดต้นกล้วยไปครบ 24 ชั่วโมง หยวกจะเริ่มเปลี่ยนรูป จะเขียวช้ำหรือเร็วขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ เป็นสาเหตุให้แต่ละพื้นถิ่นแทงลายที่ไม่เหมือนกัน เพื่อคงสภาพให้งานหยวกอยู่ได้นานที่สุด และแม้จะมีการทดลองยืดอายุของหยวกด้วยการฉีดหรือเคลือบสารต่างๆ ก็ไม่ค่อยได้ผล

เท่าใดนัก “ยังงี้ก็สู้ฝีมือไม่ได้ ทำแข่งกับเวลาหยวก” อาจารย์วิริยะบอก

เวลาทำงานของช่างแทงหยวกโบราณจะเป็นเวลากลางคืน อาจารย์วิริยะในวัยเด็ก เมื่อเตะบอลกับเพื่อนๆ เสร็จก็กลับไปแทงหยวกต่อจนเกือบถึงเช้า เขาก็ไปเรียนต่อ เป็นการลงมือทำโดยที่พ่อ (ครูประสม) ไม่ได้สอนโดยตรง นับหมื่นนับแสนครั้ง เด็กชายวิริยะจึงเติบโตมาเป็นช่างแทงหยวกที่มากฝีมือ

ความคาดหวังของเขาในตอนนั้นก็คือการที่บรรดาวัดซึ่งปัจจุบันแทบไม่ได้มีการใช้ช่างแทงหยวก จะสนับสนุนให้ทำงานเหล่านี้ในพิธีการทางศาสนาให้มากขึ้น เหล่าเด็ก ๆ ที่ได้ฝึกปรี้อศิลปะการแทงหยวกไปจะได้มีที่แสดงฝีมือ ไม่ต้องพลัดถิ่นไปเรียนหรือทำงานที่อื่น แต่ได้ทำงานศิลปะให้กับวัดจนเกิดเป็นช่างประจำคุ้มวัด ให้วัดกลับมาทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของศิลปะเหมือนที่เคยเป็นมาในสังคมไทย

“ปัจจุบันวัดเน้นสร้างแต่ถาวรวัตถุใหญ่ๆ จนล้มรายละเอียดเล็กๆ ละครชาตรี ละครแค้นหมดไป ละครเรื่องหนึ่งสร้างรายได้ให้คนตั้งมากมาย เล่นวันเดียวคนมีข้าวกินไปได้อีกหลายมื้อ” อาจารย์วิริยะกล่าวพลางบอกว่าปัจจุบันในกรุงเทพฯ ก็มีวัดหลักๆ เพียงสองแห่งที่มีการให้ช่างดอกไม้แทงหยวกประดับอย่างสม่ำเสมอ คือที่วัดธาตุทองและวัดเทพศิรินทร์ เนื่องจากมีการจัดพิธีหลวง

“งานแทงหยวกเกิดจากงานมวลชนมาก่อน งานลงแขกใครมีดีอะไรก็มาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แต่ก่อนไม่จ้างกัน โบราณล้วนมีฝีมือกันทุกคน เชี่ยวชาญกันทุกคน ไม่มากก็น้อย แต่ละค้อมจะมาแทงอวดฝีมือกัน เสร็จงานก็จะนั่งเสวนาเรื่องสองแง่สองง่ามบ้าง เรื่องตลกบ้าง เรื่องผีบ้าง” อาจารย์วิริยะเล่าย้อนถึงตอนอายุได้เพียง 5 ขวบ และนั่งรถซ้อนท้ายคุณพ่อประสมไปยังสถานที่ต่างๆ ในวันนี้ ลวดลายไทยที่ปรากฏบนหยวกที่เกิดจากจังหวะการแทงที่รวดเร็วแม่นยำ ถูกนำไปเนรมิตเป็นงานตกแต่งได้สารพัดรูปแบบตามที่ต้องการ ไม่ว่าจะราวบันไดในพิธีต่างๆ ตั้งรถน้ำในพิธีแต่งงาน กระทั่งแทนบูชาในพิธีมิชซา ที่ซงคือกเทล ที่ครอบแก้ว (ใช้กับแก้วหรือขวดเครื่องดื่ม) ใช้ในโรงแรมหรูหราก็จนถึงผับ บาร์ โคมไฟตั้งประดับในงานกาล่าดินเนอร์ แสงเทียนที่ลอดออกมาตามช่องแคะลายดูสวยงามสร้างความแปลกตาไม่เหมือนใคร บ้างมีการนำไปตกแต่งอาหารและโต๊ะอาหาร

อีกก้าวแห่งการสืบสานงานศิลปะแทงหยวกนี้ นับเป็นงานสร้างสรรค์ที่สร้างความตะลึงงันไม่น้อยแก่ผู้พบเห็น

แผงสำหรับใช้สอบไล่นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ 3 ประกอบด้วยลายฟันปลา ฟันสาม ฟันห้า น่องสิงห์ และหน้ากระดาน ซึ่งเป็นลายพื้นฐานของช่างแทงหยวก นักเรียนกลุ่มละ 4 คนต้องทำให้สำเร็จภายในเวลา 2 ชั่วโมง

This panel is the subject of a Mathayom-3 final test. It is composed of the patterns of basic sawtooth, 3-tier sawtooth, 5-tier sawtooth, Nong Sing (lion calf), and Lai Na Kradan (dial pattern with legs). A group of 4 students must finish the panel within the period of two hours.

Viriya Susutti

And the Art of Banana Stalk Carving

Words **Amphan Mala** Photos **Sirapat Valaiphatchra**

Banana stalk carving is remembered as a precious art often practised in the last religious ritual for the deceased – the cremation. Thai people learnt to use banana stalks to decorate the pedestals of funeral pyres in ages past. Stalks carved by local artists not only look beautiful but have scientific benefits as furnace walls, keeping the heat inside the pyre, accelerating combustion so that a body turns quickly into ashes. A special characteristic of the stalks is that they are not flammable and can later be made into a makeshift raft to hold the ashes before they are finally scattered.

The art of banana stalk carving in royal funerals has been chronicled back to the reign of King Chulalongkorn (Rama V). The historical account indicated that the King ordered the use of carved banana stalks for funeral pyres. Chronicles from the Rattanakosin period contain details including the names of artists summoned to the palace as well as carving techniques and patterns used in each ceremony.

Digging deeper, the art of banana stalk carving

can be traced back to the 13th century during the Sukhothai period when it was observed and practised in many ceremonies. Ajarn Viriya Susutti, the New Heritage Artisan of 2014, told SACICT Living Thai: “I believe that the origin of banana stalk carving art can be dated back to the days of the Sukhothai Kingdom. It has been largely implied that Sukhothai people in those days loved to use naturally found materials, especially the banana tree, as everyday items such as in the Bai Si or rice offering, banana

อาจารย์วีริยะเป็นลูกชายคนสุดท้องของครูประสม สุธุทธิ ครูช่างผู้เป็นปราชญ์บุคคลของจังหวัดเพชรบุรี
Ajarn Viriya is the youngest son of Khru Prasom Susutti, an exponent in the artistic circle of Phetchaburi province.

leaf, and *krathong*. It's just that there has been no written historical account to prove that the idea was fact apart from vague descriptions in the Sukhothai steles. The historical account first appeared clearly later, as written in the Ayutthaya Chronicle. It was indicated that the art of banana stalk carving flourished in the Ayutthaya Kingdom in Buddhist and Hindu rituals. Banana stalk carving was also practised in animist ceremonies in the north-eastern region as in rice flower worship. The carved banana stalk was also used in the southern region to

decorate pulpits and as the main material for boats used to transport statues of Buddha. There's a good reason why the banana stalk is still popular because other materials such as Styrofoam or wooden plates can take a long time to build, as opposed to banana stalks. If done by skilled artists, it normally takes less time to finish. Another reason why banana stalk is still used nowadays is because it is easily found almost anywhere in the country. It is also used in both merit-making ceremonies and in funerals."

When people say it's super-easy to carve
banana stalk, that's what will
make me very happy.

Ajarn Viriya further explained that the art was used mainly to decorate temporary structures, such as the wrapping of bamboo boats used to transport statues of the Buddha. The ceremony was held usually at night because it was easier to conceal materials used for the boats.

"In the old days, pulpits and many other structures were made of bamboo and these were later decorated with carved banana stalks to conceal the imperfect nature of bamboo," he said. "Practised by highly skilled sculptors, the carving can be done at high speed, on easily found materials and the stalks were also biodegradable."

Being temporary decorations that decomposed quickly was the reason there were so few historical accounts of banana stalk carving.

Furthermore, only a handful of people actually tried to preserve this precious art. There were fewer than 100 such carvers in Thailand and many were elderly.

The last of eight children of the late Khru Prasom, Ajarn Viriya is one of the most active banana stalk carving artists in Thailand. SACICT Living Thai was surprised to learn that none of the eight siblings chose to abandon this art. Ajarn Viriya worked as an art teacher and he pushed his self-written curriculum of banana stalk carving to the school's curriculum board. Now at St. Joseph Phetchaburi School, he said banana stalk carving had been part of the art curriculum for five years.

As an active artist, Ajarn Viriya has much to boast about. He proudly recalled being summoned by the Bureau of the Royal Household and asked to create a carved banana stalk for the funeral pyre of the late Princess Galyani Vadhana. In a special gesture, he was allowed to add the typical Phetchaburi pattern to the decoration on the pillars. The pattern, including the method and name of the artist, had been included in the Rattanakosin Chronicle. It was history in the making.

Ajarn Viriya, 45, and his wife have no successor to carry on the tradition. Instead, he has passed on all this knowledge about the craft to countless students at his school and beyond.

"When people say it's super-easy to carve a banana stalk, that is what will make me very happy," he said. "I'll be very happy if banana stalk carving was an art for everyone."

His students at St. Joseph Phetchaburi junior high school were able to create patterns such as the basic sawtooth, three-tier sawtooth, five-tier sawtooth, Nong Sing (lion calf) and Lai Na Kradan (dial with legs) as well as their own designs. There were no boundaries. They also had learnt to make their own carving knife because this special knife could not be found in common hardware stores. However, before making the knife, they had to learn how to sketch the patterns with a pen.

ศิลปะแหวกหวายใช้ตกแต่งได้ตั้งแต่งานบุญ งานแต่งงาน ไปจนถึงงานศพ

The art of banana stalk carving can be used in merit-making ceremonies, wedding receptions, and funerals.

เด็กมัธยมต้นรวม 5 รุ่นแล้วที่ได้รับการถ่ายทอดศิลปะการแทงหยวกซึ่งเป็นวิชาช่างชั้นสูง
As many as five classes of junior highschoolers have been taught the art of banana stalk carving.

“You need to have skills and knowledge about drawing, sculpting and carving,” he said. “The reason why they need to use a pen as opposed to pencil is because when you later use the knife, there’s no going back when you make even the slightest mistake.”

The best banana tree was the wild banana variety because it did not blacken easily and its flexibility made for smooth carving. The best wild banana was a young tree cut before it had time to bear fruits. However, ancient wisdom covered all the necessary skills and carvers could work with any kind of banana stalk.

“Twenty-four hours after cutting the stalk, it starts to deteriorate depending on different climates,” said Ajarn Viriya. “Different regions of Thailand have their own methods and patterns that are suitable for each climatic feature. There have been attempts

to get help from modern technology or chemicals to prolong the freshness of the stalks. Each attempt has failed miserably.”

The best time to carve was at night. As a child, he started to work on banana stalks after playing outside with friends. He would carve until late at night and then rest before getting up early for school. He learnt his carving skills indirectly from his father and through countless trials and errors he grew into a highly skilled artist.

His plan was to support up-and-coming talent in banana stalk-carving communities in temples around the country. Children who showed promise would have a place nearby to study and practise, and would not have move away from home. This would make the temples the centre of the art, just like in days of old.

He claimed that temples now competed in

erecting gigantic buildings and had forgotten about little things such as Lakhon Chatri (small opera). People used to earn a good living during these traditional performances and also from making decorations for their temple during ceremonies. Ajarn Viriya said there were only two temples in Bangkok – Wat That Thong and Wat Thepsirin – that officially employed banana stalk carvers because they often organised royal ceremonies.

“The art of banana stalk carving was born in the village, not in the grounds of a palace,” he said. “It is part of a community activity or Long Khaek where everyone in the village helped. Before, artists from different villages would come together at another village ceremony to help out. Banana stalk artists were usually in a group, showing off their skills while teaching others. After each ceremony, people gathered around a bonfire and discussed

everything, from funny incidents to ghost stories.” He was recalling the time when he was only five years old and had to travel with his father to different villages.

Today, typical Thai patterns on banana stalks bear witness to the dynamic and rhythmic cuts of the banana stalk carvers. Their short-lived masterpieces are seen widely in decorations for stairways, wedding ceremonies and even at Catholic masses, cocktail glass decorations and bottle holders. Carved banana stalks are also seen in hotels, pubs, bars and decorative lamps at gala dinners. The candlelight seeping out of the cracks and carved patterns are exotic and beautiful. Some restaurants also use banana stalks to decorate food and tables.

This is yet another step forward for an art that is mesmerising in the eyes of the beholders. ■

กระแสดารา แห่ง “โขน” ไทย

เรื่อง อัมพันมาลา ภาพ น้ากส์ไอ

ความรู้สึก รัก โกรธ ตีใจ เสียใจ ถ่ายทอดออกมาผ่านนาฏลักษณะหรือนาฏภาษาของบั๊กแสดง เรื่องราวร้อยเรียงบอกเล่าด้วยเสียงพากย์และดนตรีปีพาทย์ หัวโขนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการแสดง “โขน” นาฏศิลป์ชั้นสูงอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของไทย บ่งบอกและสะท้อนถึงสายเลือดอันประณีตอ่อนช้อยของคนไทย ผ่านผลงานหัตถศิลป์อันวิจิตรบรรจง

“คำว่าโขนแปลว่าหัว หัวเรือเราก็เรียกหัวโขน แต่โบราณเราจะเรียกว่าหัวโขน ไม่เรียกศีรษะโขนอย่างที่หลายแห่งใช้กันในปัจจุบัน” อาจารย์ประเมษฐ์ บุญยะชัย ผู้กำกับการแสดงโขนพระราชทานของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ กล่าว

อาจารย์ประเมษฐ์ เป็นหนึ่งในวิทยากรคนสำคัญ ผู้ให้ความรู้แก่สาธารณชนตามโครงการ “กว่าจะเห็นเป็นหัวโขน” แผนงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป. ร่วมมือกับสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โครงการดังกล่าว จัดให้มีนิทรรศการนำเสนอองค์ความรู้เรื่องโขนและการทำหัวโขน เสวนา และมินิเวิร์กช็อป ที่จะให้ผู้มาเยือนได้ลงมือสัมผัสกับขั้นตอนการทำหัวโขน โดยนิทรรศการ นอกจากจะจัดแสดงที่ ศ.ศ.ป. ที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้ว ยังจะนำไปจัดแสดงยังมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี และที่พระราชวังเวสตัน มฤคทายวัน จังหวัดเพชรบุรี

อาจารย์ประเมษฐ์อธิบายว่า ตามคำจำกัดความที่เสฐียรโกเศศเคยให้ไว้ นั่นคือหัวโขนที่สูงที่สุดในร่างกายของเรา จึงนับว่าเป็นส่วนที่สำคัญของร่างกาย เป็นที่มาของการ “ถือหัว” นั่นคือการไม่ให้ใครกล้ากราบ ในสมัยก่อนผู้ชายจะไม่ให้ผู้หญิงแตะหัว เป็นต้น ตามคติความเชื่อที่เราได้รับมาจากอินเดียว่าหัวเป็นที่เข้าออกของวิญญาณ ดังนั้นเมื่อศรัทธาหรือหัวโขนที่ใช้ในการแสดง ใช้สวมกับศีรษะ ผู้สวมจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ

อีกประการหนึ่งหัวโขนใช้เล่นแสดงแทนตัวละครเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งเป็นการเล่นเรื่องของเทพเจ้า หัวโขนจึงนับว่าเป็นสัญลักษณ์ของเทพเจ้า “คนที่เรียนนาฏศิลป์จะถือว่าหัวโขนเป็นที่สิงสถิตของครูบาอาจารย์ ในหนึ่งปีต้องมีพิธีบูชาครูเพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ซึ่งได้แก่ เทพเจ้าและครูบาอาจารย์ที่ล่วงลับ” อาจารย์ประเมษฐ์กล่าว

โขนเป็นมรดกที่บูรณาการงานประณีตศิลป์
และหัตถศิลป์ชั้นสูงหลายสาขามาประมวลไว้ด้วยกัน

วัฒนา แก้วดวงใหญ่ บุตรีของครูชิต แก้วดวงใหญ่ ทายาทผู้ได้รับการสืบทอดการทำหัวโขนในสายพระเทพยดนตรีในสกุลช่างสิบหมู่
Wattana Kaewdougayai is the daughter of Chit Kaewdougayai — the successor of Khon master Phra Thepayon of the artisans of the Ten Crafts.

“สิ่งใดที่คุณประทับใจต่อวิชาชีพ เรายกย่องและถือเป็นสัญลักษณ์ของครูอาจารย์ทั้งสิ้น”

“คนเรียนนาฏศิลป์ต้องมีคุณธรรมข้อนี้ คือความกตัญญู กตัญญูต่อวิชาชีพ ต่อสรรพสิ่งที่ใช้ในวิชาชีพ ต่อผู้มีพระคุณ และต่อประเทศชาติ เป็นคุณธรรมที่ทำให้เราเจริญรุ่งเรือง”

หากเราพิจารณาดูก็จะพบว่า พิธีต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับ โขน ไม่ว่าจะเป็นการครอบก่อนสร้างหัว การทำพิธีเบิกเนตร ก่อนนำไปใส่แสดง ไปจนถึงจารีตในการตั้งหัวหุ่น ล้วนเป็น อูบายและแฝงไว้ซึ่งคำสอน

“รามเกียรติ์ สอนสารพัดเรื่อง ตั้งแต่ความจงรักภักดี ของข้าทหาร ความรักที่น้องมีต่อพี่ เรื่องของผู้นำที่หลงผิด นี่เป็นการสอนประชาชนผ่านวรรณกรรม สมัยก่อนไม่มีสื่อ อย่างอื่นยกเว้นวรรณกรรมและการแสดง หากพิจารณาให้ ลึกซึ้งก็จะได้คุณประโยชน์มากมาย” อาจารย์ประเมษฐ์ชี้

โขนเป็นมหรสพประจำชาติที่ประกอบด้วยขนบจารีต เป็นแบบแผนสืบทอดมานานร้อยปี เป็นมหรสพที่บูรณาการ งานประณีตศิลป์และหัตถศิลป์ชั้นสูงหลายสาขามาประมวล ไว้ด้วยกัน การสร้างหัวโขนต้องมีการปั้นหุ่นซึ่งเป็นงาน ประติมากรรม มีการระบายสีตัดเส้นซึ่งเป็นงานจิตรกรรม มีการตีลาย ลงรักปิดทอง ตกแต่งเครื่องศรียาภรณ์ เครื่อง ประดับ ตลอดจนจนเสื่อผ้าอาภรณ์ที่สวมใส่มีการประดิษฐ์และ ปักกลดลายอย่างประณีต

สกุลช่างที่สร้างหัวโขนสืบค้นไปได้เพียงแค่รัชกาลที่ 5 ลงมา ซึ่งเป็นข้อมูลที่เหล่าครูอาจารย์ได้เล่าเป็นทำนอง มุขปาฐะสืบต่อกันมา กลุ่มที่ 1 ได้แก่สกุลช่างวังหน้า (กรมหมื่นนรินทร์สุภากร) กลุ่มที่ 2 คือสกุลช่างคณะละคร เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรง กลุ่มที่ 3 ได้แก่สกุลช่างสิบหมู่ และกลุ่มที่ 4 ได้แก่ สกุลช่างยุครวมศิลปากร

ช่างทำหัวโขนในสังกัดช่างสิบหมู่ท่านสำคัญคือ พระ เทพยดนตรี (จรัส ยันตระปรากฏณ์) ซึ่งได้รับตำแหน่งเป็น หัวหน้าช่างสิบหมู่ในรัชกาลที่ 6 มีน้องชาย ลูก และหลาน ซึ่งสืบทอดการทำหัวโขนในเวลาต่อมา ได้แก่ขุนสกลบัณฑิต

น้องชาย ปลิก บุตรสาว และชิต แก้วดวงใหญ่ ผู้เป็นหลาน สกูลช่างสายพระเทพยดนตรี ขุนสกลบัณฑิต และชิต แก้วดวงใหญ่ เป็นสกุลช่างทำหัวโขนที่สำคัญยิ่ง เนื่องจาก ฝากฝีมือไว้ทั้งในราชการและเอกชนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะหัวโขนในกรมศิลปากรหลายๆ หัวที่สร้างและ ซ่อมใหม่ หัวโขนสำคัญที่เชื่อกันว่าน่าจะสร้างกันมาตั้งแต่ รัชกาลที่ 4 เช่นหัวโขนพิราพยอด (พระพิราพทรงเครื่อง) เก็บรักษาไว้ในสำนักการสังคีต มีลายท่ายที่เกิดจากแม่พิมพ์ ลายที่ครูชิตรับมรดกมาจากพระเทพยดนตรี

ปัจจุบัน วัฒนา แก้วดวงใหญ่ ทายาทช่างศิลป์หัตถกรรม รับช่วงการทำงานสร้างสรรค์หัวโขนต่อจากครูชิตผู้เป็นพ่อ คุณวัฒนาอธิบายถึงกระบวนการสร้างหัวโขนที่ได้รับการ ถ่ายทอดมาจากครูชิตว่า เริ่มจากการปั้นหุ่น ถอดพิมพ์ ออกมาเป็นต้นแบบ ปิดกระดาษสา (โบราณใช้กระดาษช่อย) ปิดตะเข็บ และตั้งหน้า จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนการประกอบ ยอด และทำสี ปิดทอง และประกอบเพชร จึงเสร็จสมบูรณ์

ในส่วนของการตั้งหน้าซึ่งคุณวัฒนาบอกว่าเป็นขั้นตอน ที่ยากที่สุดนั้น ช่างมีหน้าที่ตีความตัวละครแต่ละบทบาท ตัวอย่างเช่น ทศกัณฐ์ ซึ่งเป็นยักษ์ในระดับพระราชามีความ เจ้าชู้ ในความหมายของช่างคือ หน้าตาดี หล่อเหลา ดู แต่ว่าก็มีลักษณะที่มีสังาราศี เนื่องจากเป็นเจ้า จากนั้นจึง ถ่ายทอดออกมาเป็นผลงาน เป็นต้น

การสร้างสรรค์หัวโขนตามแบบฉบับสกุลช่างสิบหมู่นั้น มีลักษณะเฉพาะ มาตรฐาน สัดส่วน และกรรมวิธีการทำที่ ปฏิบัติและสืบทอดกันมาอย่างเคร่งครัด นับเป็นความลับ ของแต่ละสกุลช่าง อย่างไรก็ตาม คุณวัฒนาบอกว่า กฎแม้จะ เคร่งครัดปานใด ก็ยังมีช่องว่างให้ช่างได้ “เล่น” อย่างมีอิสระ เพื่อฝากลายเซ็นไว้กับงานชิ้นนั้นๆ ด้วย

“ลายท่าย เป็นส่วนที่บอกความเป็นตัวตนของช่างได้ มากที่สุด นอกจากนี้ ช่างยังสามารถเล่นได้ในส่วนของสี และลวดลาย แต่ก็ต้องมีความเหมาะสมพอดีกับตัวแบบ โบราณ”

การทำหัวโขนมีกรรมวิธีและระเบียบที่เข้มงวด ผู้สืบทอดต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
The making of Khon masks is strictly precise. Successors must follow the rules by the letter.

คุณวัฒนาบอกว่า เนื่องจากครุชิต จบการศึกษาที่วิทยาลัยเพาะช่าง ครูจึงได้รับการเล่าเรียนมาในส่วนของศิลปะตะวันตกด้วย ส่วนตัวได้มีการปรึกษาและถกเถียงกันกับคุณพ่อ ในการนำเอาศิลปะตะวันตกมาใช้ในการทำหัวโขน โดยเฉพาะในเรื่องของทฤษฎีสีและองค์ประกอบ ว่าจะมีการนำมาใช้อย่างไรโดยไม่ขัดกับศิลปะไทยแบบดั้งเดิมที่ได้รับการสืบทอดมา

ในเรื่องของเทคนิค คุณวัฒนาเริ่มใช้วัสดุอื่นทดแทนกรรมวิธีแบบเดิมใช้แทน “รักสมุก” ซึ่งใช้เป็นกาวประสานส่วนประกอบตกแต่งหัวโขน โดยได้ผลลัพธ์ที่คงทนกว่าและสะดวกในการทำมากกว่า

การทำรักสมุกแบบโบราณ ใช้วิธีเก็บใบตองมาตากให้แห้ง เมาจนเกิดขี้เถ้า ร่อนให้ละเอียด ทำให้เข้ากับส่วนประกอบอื่นๆ แล้วนำไปเคลือบโดยใส่ชั้นและน้ำมันลงไป เคี่ยวนาน 6-8 ชั่วโมง แต่กระบวนการนี้เชื่อว่าจะได้มาซึ่งรักสมุกนี้เองจะเกิดควันซึ่งเป็นมลพิษและทำให้เกิดอาการแพ้หรือก่อผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ

แม้ปัจจุบันจะมีการประยุกต์ในเรื่องของวัสดุกันอย่างกว้างขวาง แต่คุณวัฒนาก็ไม่เห็นด้วยกับการใช้เรซินอย่างที่หลายคนใช้ เนื่องจากไม่ใช่วัสดุธรรมชาติและไม่สามารถย่อยสลายได้ “เราไม่ได้พูดถึงการอนุรักษ์งานศิลปะหัตถกรรมเพียงอย่างเดียว แต่เราต้องตื่นตัวในเรื่องของสิ่งแวดล้อมในฐานะที่เป็นผู้สร้าง” คุณวัฒนากล่าว

ที่ผ่านมาคุณวัฒนาได้ต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้รับสืบทอดจากคุณพ่อ สร้างสรรค์หัวโขนที่กลายเป็นผลงานชิ้นสำคัญๆ ไม่ว่าจะเป็น “รามสูรหน้าทอง” หรือ “พระวิษณุกรรม (ไล่น้ำหน้าทอง)” ที่เข้มงวดทุกกระเบียดนิ้วตามแบบฉบับที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ ทว่าใส่ความคิดสร้างสรรค์ลงไปและเนรมิตออกมาจนเกิดผลงานที่เป็นเอกลักษณ์

ผลงานของผู้ที่เรียกได้ว่าเป็นหนึ่งในทายาทช่างศิลปหัตถกรรมเหล่านี้ งดงามเหมือนมีชีวิต และสะท้อนฝีมืออันเฉียบคมไร้ที่ติของผู้รังสรรค์

การเดินทางผ่านกาลเวลาของมรดกทางศิลปวัฒนธรรมแขนงนี้ ทำให้เห็นเคลื่อนไหวและความไม่หยุดนิ่งในแนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์งาน ในขณะเดียวกันก็ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าจนถึงปัจจุบันโขนยังคงทรงเสน่ห์และทรงคุณค่า มีเสน่ห์คลาย ☘

เชิญชวนผู้สนใจติดตามนิทรรศการ

“กว่าจะเห็นเป็นหัวโขน”

ครั้งที่ 2 : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (รังสิต)
ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2558

ครั้งที่ 3 : พระราชินีวศิน์มฤคทายวัน จังหวัดเพชรบุรี
ช่วงเดือนมกราคม 2559

สอบถามโทร. **1289**

Quiet Flows of Thai Khon

Words **Amphan Mala** Photos **Jacques Lai**

Through language and demeanour, the actors communicate feelings of love, anger, joy or sadness; the story narrated is in synch with orchestral music; the masks, the essential part in the performance of Khon – a high form of Thai performing art – reflects the delicate lineage through exquisite Thai craftsmanship.

“The word *khon* means ‘head’ and by extension ‘mask’ as well as the prow of a ship,” explains Pramet Bunyachai, director of the Annual Royal Khon Theatre presented by the SUPPORT Foundation of Her Majesty the Queen of Thailand (SUPPORT).

Ajarn Pramet was one of the distinguished guest speakers addressing the audience in “Before It Became Khon” programme organized by the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization), or SACICT, in cooperation with the Thai Khadi Research Institute of Thammasat University.

The exhibition offered knowledge on masked dances, mask-making, seminars as well as mini-workshops to allow visitors to watch the production process live. It was presented first at the SACICT headquarters in Bangsai District, Ayutthaya Province, later at the Rangsit campus of Thammasat University in Pathum Thani Province and finally at the Mrigadayavan Palace in Phetchaburi Province.

Khon Master Pramet explained that, from the definition provided by the eminent scholar Yong Sathiankaset (Phraya Anuman Rajadhon, 1888–1969), the head is the highest organ in the human body, and considered particularly important. Hence, the expression *thue hua*, holding “one’s head” (i.e. oneself) aloof, that is, preventing anyone from coming too close. In the past, men would not let women touch their heads, in the belief as influenced by Indian culture that the soul enters and departs through one’s head. So, when a headdress or a mask is worn on the head of the performer, he or she would give it highest respect.

The masks are used by actors to represent the godly characters of the *Ramakian*, the Thai version of the *Ramayana* epic and they are considered symbols of the gods. “Those who take up performing art believe that the masks are where the teachers dwell. Annually, there must be a ritual of paying respects to teachers, to express gratitude to the

(ซ้ายบน) ผลงานพระวิษณุกรรม (ไลน์) หน้าทอง โดยวัฒนา แก้วดวงใหญ่ ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2557
 (Top left) “Gold-faced and bald Vishnukarma” by Wattana Kaewdougjai, 2014 New Heritage Artisan.

benefactors, which include the gods and the late teachers,” Ajarn Pramet explained. “Anything that is beneficial to the profession we give it respect and high regard as a symbol of all teachers. Students of the dance art must hold ‘gratitude’ as a virtue. We have to be grateful to the art, to the profession, to the things involved in the profession, and to our country. Gratitude is a virtue that helps you prosper.”

The art of mask drama is all about teaching. The various rituals associated with this ancient art form are all the creative ways of teaching.

“The Ramakian teaches us many thing – loyalty of the military, the love between siblings, and the mistakes of leaders, among others. This is a good way to teach the people in those days since there were no other public media except for literature and theatrical performances. And upon reflection, the audience would truly benefit from watching,” Teacher Pramet pointed out.

Khon is a national entertainment which is ruled by strict convention passed down for hundreds of years. This performing art integrates fine arts and high craftsmanship in many disciplines. To create a mask you must mould a head, paint the features, bold the drawing lines, apply resin mixture and gold leaf and crowing it with the headgear, not to mention the elaborate embroidery and the invention shown in the costume and the accessories.

The lineages or schools of mask makers trace back only as far as the Fifth Reign (King Rama V or King Chulalongkorn, 1868-1910). According to scholarly oral tradition, there have been four lineages. The first was of the Front Palace (Prince of the First Class Voravat Suphakorn); the second of the Chao Phraya Mahinthorasakdhamrong drama troupe; the third was Chang Sip Mu (Artisans of the Ten Crafts); and the fourth the craftsmen school of the Fine Arts Department.

The important maker of masks in the Chang Sip Mu group was Phra Thepayon (Jamrat Yantraprakon), who was made leader of the group during the Sixth Reign. His younger brother Khun Sakolpundit, his daughter Plik and his grandson Chid Kaewdongyai, who took his succession making masks.

This lineage is particularly important as they were very productive both in the public and private sectors, especially for the masks of the Fine Arts Department that they made or repaired. An important mask believed to have been made during the fourth reign, the Phra Phirap Yod or Phra Phirap Song Khrueng, is kept in the music office of the Fine Arts Department, which includes the final work of the mould that Master Chid inherited from Phra Thepayon.

Wattana Kaewdongyai, the current heiress of this lineage, has taken over the creative work on masks from her father, Master Chid. Explaining the process of mask-making passed down by her father, Ms Wattana explained that it began with casting a head, moulding a figure out of a prototype, papering it over with mulberry paper (instead of the handmade paper from the fibers of a shrub like in the past), then close the seams. Next step is to raise the head and draw the face, and then put together the top, before painting, gilding and finally adding gems.

Before making the face, which Ms Wattana said was the most difficult part, the craftsman must clearly define the character of each role. Thotsakan (Ravana), king of Lanka, for instance, is a demon and a philanderer meaning it should be fierce yet handsome and exude the air of royalty. This done, the craftsman will then try to convey the characteristics through the creation.

Creating masks in the Chang Sip Mu tradition has its particularities, standards, proportions and procedures inherited and strictly applied. They are

trade secrets for each school. However, Ms Wattana said that, as strict as the rules are, there is still room for the craftsman to “play” freely and put his or her own signature to the work.

“The patterns at the back are the most revealing in term of the identity of the craftsman. He can therefore play with colours and motifs the way he’d like as long as they are compatible with the traditional model,” she said.

Khru Wattana added that her father, as a Poh Chang Arts and Crafts College graduate, was also taught the art of the western schools. Father and daughter usually had private discussions and arguments about introducing western art in the making of masks, especially over how to apply its colour theory and composition principles without betraying the norms of traditional Thai art.

The Ramakian teaches many things, from loyalty of the military to love between siblings and the mistakes of leaders.

ผู้ชมโขนแยกแยะตัวละครตัวแต่และตัวได้ด้วยการพิจารณาจากสี เครื่องศราภรณ์ อาภรณ์ และอาวุธ
 The audience distinguishes each Khon character by its colour, mask, clothing, and weapon.

In terms of technique, Ms Wattana initiated the use of alternative materials, notably to replace *rak samuk*, a mixture of pulverised charcoal and the resin of the varnish tree, traditionally used as an adhesive and the base for the decorative components of a mask.

In the old days, you prepare the mixture by sun-drying banana leaves, then burn them, collect the ashes, sift and pound them with the other elements. On the stove you let it simmer with the addition of resin and oil for six to eight hours. The process releases toxic fumes and can cause allergic reactions and affect the respiratory system.

While she is always looking for appropriate application of alternative materials, Khru Wattana however disagree with the use of artificial resins since they are not biodegradable. "As a creator of artwork we should not concentrate solely on conservation of arts and crafts, but must also be aware of environment issues," she said.

Through the years, Ms Wattana has expanded the body of knowledge passed down by her father in the creation of important masks. Among them are that of 'Goldface' Ramasoon (Parashurama) or

'Goldface' and (Bald) Visanukam (Vishvakarman), which are totally faithful to the convention set by her ancestors and at the same time features prominently her creative signature.

The creations done by a person who is celebrated as the New Heritage Artisan never fail to impress the viewers as they are exquisitely life-like and reflects the mastery of its creator.

Thailand's craft heritage has indeed been riding the tides of change. With dynamism and creativity of our people, it will, just like the Khon culture, surely retain its charms and values to withstand the test of time. ■

You are invited to:

"Before It Became Khon"

2nd round: Thammasat University (Rangsit Campus)
 November 2015

3rd round: Mrigadayavan Palace, Phetchaburi province
 January 2016

Call Center **1289**

INSIDE SACICT

ความสำเร็จโครงการพัฒนาผู้ประกอบการค้างานศิลปหัตถกรรม

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป. เผยผลสำเร็จการดำเนินงาน “โครงการพัฒนาผู้ประกอบการค้างานศิลปหัตถกรรม ประจำปี 2558” ซึ่งประกอบด้วย 2 กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การอบรมสัมมนา 26 หลักสูตร ครอบคลุมความรู้ที่จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพทางการตลาดของผู้ประกอบการ โดยเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมการค้าในธุรกิจยุคปัจจุบัน เช่น Digital Economy, Social Enterprise, Green Economy, Creative Economy ฯลฯ โดยมีผู้เข้าร่วมการอบรมสัมมนามากกว่า 1,000 ราย พร้อมกันนี้ ได้มีการคัดเลือก 33 ผู้ประกอบการเข้าร่วมกิจกรรมบ่มเพาะธุรกิจเชิงลึก เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาแก้ปัญหา และตอบโจทย์ธุรกิจที่ตรงกับความต้องการของตลาด กำหนดกลยุทธ์การตลาดและการสร้างช่องทางการขาย พัฒนาหรือ

คัดเลือกผลิตภัณฑ์เพื่อการจัดจำหน่ายที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ โดนใจลูกค้า การทบทวน เสริมสร้างความพร้อมในการประกอบธุรกิจ ตลอดจนการวางแผนด้านการสร้างแบรนด์และส่งเสริมภาพลักษณ์

การดำเนินโครงการพัฒนาผู้ประกอบการค้างานศิลปหัตถกรรม ประจำปี 2558 ใช้เวลาดำเนินการ 4 เดือน คือระหว่างเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2558 นับว่าเป็นอีกหนึ่งโครงการที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยผู้ประกอบการสามารถนำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานและพัฒนาธุรกิจของตนเองให้ดีขึ้นในทุกๆด้าน ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่มุ่งพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการอันจะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จและเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต ❏

Celebrating Success in Craft Trade Workshop Series

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization), or SACICT, recently had a success in organizing the workshop to enhance competitiveness of entrepreneurs in the craft industry.

In 26 courses offered by the CraftTradeWorkshop Series, more than 1,000 participants joined while 33 outstanding entrepreneurs were selected to take part in the business incubation, business matching, and enhancing the competitiveness of Thai entrepreneurs in the global craft trade in troubleshooting, problem solving, market channel and distribution channels, merchandising, and branding and communication.

The 4-month workshop ran from May to August 2015 and have been proven to be very popular among the participants. At the end of the workshop, craft entrepreneurs have reportedly applied their newfound knowledge into their business operations for sustainable growth in the future. ❏

“นวัตศิลป์ไทย เกิดไถ่องค์ราชินี” ครั้งที่ 3

นางอรนุช โอสถานนท์ ที่ปรึกษาพิเศษ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิดงาน “นวัตศิลป์ไทย เกิดไถ่องค์ราชินี” ครั้งที่ 3

ในโอกาสเดียวกันนี้ ได้มีพิธีมอบโล่เชิดชูเกียรติ “ครูศิลป์ของแผ่นดิน” จำนวน 10 ท่าน และมอบเกียรติบัตรยกย่อง “ครูช่างศิลปหัตถกรรม” จำนวน 20 ท่าน ซึ่งครูทุกท่านล้วนแต่เป็นผู้ที่ร่วมสืบสานงานศิลปหัตถกรรมไทยอันเป็นการสนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

งานยิ่งใหญ่ซึ่งจัดขึ้น ณ อาคารที่ทำการ ศ.ศ.ป. อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างวันที่ 8-12 สิงหาคม 2558 มีกิจกรรมต่างๆที่น่าสนใจมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิทรรศการเทิดพระเกียรติ “พระบารมีคู่แผ่นดิน” ซึ่งถ่ายทอดพระอัจฉริยภาพในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่มีการเชิญชวนให้ประชาชนร่วมเขียนข้อความถวายพระพรแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ใน “บอกรักแม่แห่งแผ่นดิน” ❏

The 3rd Nawatasilp Thai A Tribute to the Queen

Mrs Oranuj Osatananda, a Member of the Special Advisory Board of the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization) or SACICT, graced the opening ceremony of The 3rd Nawatasilp Thai – A Tribute to the Queen, an annual craft fair and fun festivities celebrating Her Majesty Queen Sirikit's 83rd Birthday and the National Mother's Day.

Highlight of the day was the presentation of plaques of honour to 10 Master Artisans of Thailand and 20 Master Craftsmen, all of

whom have been following in the royal footsteps in their continuation of the craft tradition.

Taking place at the SACICT headquarters in Amphur Bangsai, Ayutthaya Province, the fair lavishly featured the tribute exhibition, "Phra Parami Khu Paendin" illustrating Her Majesty's pivotal role as the Royal Consort working alongside His Majesty the King, and the public was invited to send the birthday wishes in "To Mother of the Land with Love." 🇹🇭

SACICT ชูงานหัตถศิลป์ไทยใน TBEX Asia 2015

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) จับมือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นำเสนอความมั่งคั่งด้านองค์ความรู้งานหัตถศิลป์ของไทย สู่มือ Blogger จากทั่วโลกกว่า 500 คน ในงานประชุม “TBEX Asia 2015” เมื่อวันที่ 16-17 ตุลาคม 2558 ที่ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

นางอัมพวัน พิชาลัย ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ เปิดเผยว่า ในงานนี้ ศ.ศ.ป. ได้จัดเตรียมข้อมูลครูช่าง ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม และชุมชนหัตถกรรมมาร่วมจัดแสดงและสาธิต เพื่อร่วมบูรณาการนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยววิถีไทยมุมมองใหม่ใน “วิถีวัฒนธรรม วิถีแห่งภูมิปัญญา” ที่หล่อหลอมเป็น “วิถีชีวิต” ผ่านงานศิลปหัตถกรรม ได้แก่ งานจักสานพัด งานลายรดน้ำลงรักปิดทอง งานหัตถ์เงิน เครื่องเงิน ผ้าย้อมคราม ผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยง และหัตถกรรมแทงหยวก โดยผู้เข้าร่วมงานได้มีโอกาสพบปะ พูดคุยกับครูช่างทุกท่าน พร้อมทั้งร่วมฝึกทำชิ้นงานด้วยตัวเอง สร้างความประทับใจ และเป็นประสบการณ์ตรงในการทำงานหัตถกรรมไทย เพื่อที่จะสามารถผลักดันงานฝีมือไทยสู่สังคมออนไลน์ในระดับสากลได้ต่อไป ■

SACICT Goes to TBEX Asia 2015

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization), or SACICT, has joined hands with the Tourism Authority of Thailand (TAT) in presenting Thailand's richness in folk art and craft before the audience of more than 500 bloggers from around the world in "TBEX Asia 2015" on October 16-17, 2015, at Queen Sirikit National Convention Centre.

Ms Amparwon Pichalai, SACICT CEO, revealed that SACICT had prepared for the demonstration of the database of the New Heritage Artisans and craft communities, in a bid to integrate the Thai folk craft into unseen touristic routes in the new cultural approach. Arts and crafts that are brought to demonstrate at TBEX Asia 2015 include bamboo-woven fan, gilded black lacquer with Lai Rod Nam, Khon mask, silverware, indigo-dyed fabric, Karen-style hand-woven fabric, and the craft of banana stalk carving. The participants had fun meeting with the masters of the crafts and enjoyed having hands-on experience of making the crafts that would pave the way to the online community. ❏

งานสานจากผักตบที่สามารถใส่รายละเอียดของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายได้ชัดเจนมาก
The wickerwork from water hyacinth shows the very detail of the character's costume.

จากผักตบชวา สู่หุ่นโมเดลการ์ตูนสุดฮิต

เรื่อง กฤตสอร สังกะสิน ภาพ ศิรพัชร์ วลัยพัชรา

หุ่นโมเดลนับเป็นของสะสมอดฮิตมาทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หุ่นโมเดลการ์ตูนญี่ปุ่นที่กระแสนิยมมาแรงไม่มีวันตก เป็นของเล่นถูกใจของคนทุกเพศทุกวัย มีทั้งที่แพงระยับ แบบผลิตพิเศษจำนวนจำกัด แบบที่หาซื้อได้ทั่วไป หรือแม้แต่เศษของเก่าซึ่งถูกทิ้งขว้างตามกองขยะแต่มีคนเก็บมาขัดสีฉวีวรรณแล้วนำมาขายตามเว็บไซต์ก็พบเห็นได้ทั่วไป

แต่สิ่งที่เรียกว่า Action Model นี้กลับเป็นสิ่งที่น่าทึ่ง ไม่เหมือนใคร เพราะมีความพลีไหว สะท้อนให้เห็นรายละเอียดของกล้ามเนื้อ และสีหน้าที่สื่อถึงอารมณ์ความรู้สึก รวมถึงท่าทางการเคลื่อนไหวที่ดูประหนึ่งมีชีวิต ยังไม่นับรวมรายละเอียดของเครื่องแต่งกาย ทั้งเสื้อผ้า หน้ากาก กระเป๋า มีดดาบ ไปจนถึงคัมภีร์ที่อยู่ในมือของตัวหุ่นซึ่งดูสมจริงมาก อีกทั้งบางชิ้นยังสามารถถอดประกอบได้ และที่น่าทึ่งไปกว่านั้นคือชิ้นงานเหล่านี้ไม่ใช่งานปั้นหรืองานแกะสลักที่เห็นๆ กันทั่วไป หากแต่เป็นงานสานที่สร้างสรรค์จากการถัก สาน ขด พับ วัสดุจากผักตบชวา ซึ่ง “นพพร พลวิฑูรย์” ศิลปินผู้เป็นเจ้าของผลงาน ให้ชื่อสิ่งนี้ว่า “Eco Action Arts”

นพพรชอบศิลปะและหลงใหลในความงามของวัสดุจากธรรมชาติ เขาจึงมีความสนใจในผลิตภัณฑ์เครื่องสานจากผักตบชวาถึงขนาดที่ว่าตัดสินใจสมัครเรียนการสานกระเป๋าด้วยผักตบชวาเพื่อเรียนรู้พื้นฐานการสานเส้นใยธรรมชาติชนิดนี้ โดยช่วงแรกเขาเพียงอยากสร้างสรรค์กระเป๋าจากผักตบชวาในรูปแบบใหม่ๆ ให้ดูทันสมัย และสอดคล้องกับไลฟ์สไตล์ของคนรุ่นใหม่เพื่อที่จะให้ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวามีกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขวางยิ่งขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อฝึกสานผักตบชวาไปไต่ระยะหนึ่ง นพพรก็พบความมหัศจรรย์ของผักตบชวาว่านอกจากจะเป็นพืชที่มีความเหนียว คงทนแล้วยังมีความยืดหยุ่นสูง สามารถหัก บิด โค้ง งอ เป็นรูปอะไรก็ได้ เขาจึงเกิดแรงบันดาลใจในการประดิษฐ์ Action Model จากวัชพืชชนิดนี้ โดยถ่ายถอดจินตนาการเกิดเป็นผลงานหัตถศิลป์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้ชื่อ Eco Action Arts ในรูปของหุ่นโมเดลการ์ตูน ทั้ง มาดาระ นารูโตะ นักรบ นักมวยหญิง ยอดมนุษย์ และอื่นๆ อีกมากมาย

“คือผมชอบเท็กซ์เจอร์ของผักตบชวาเพราะมันมีเส้นสายที่สวยงามโดยธรรมชาติ แต่ละต้นเมื่อนำมาถักสานก็จะให้สีที่ต่างกันออกไป แล้วข้อดีของผักตบชวาคือมันสามารถพับ บิด งอ ได้โดยไม่แตกหักเสียหาย ทำให้เราสามารถถักสานเป็นรูปทรงต่างๆ ตามจินตนาการได้ไม่สิ้นสุด”

“ทีนี้มีอยู่วันหนึ่งผมไปเดินตลาดนัดจตุจักรแล้วเห็น ป้าคนหนึ่งนั่งสานตุ๊กต้าม้า ตุ๊กตาทอง จากผักตบชวาซึ่งเป็น วัสดุเดียวกับที่ผมกำลังฝึกสานกระเป่าอยู่ ผมก็ถามแกว่า ชายตัวละครเท่าไร ป้าบอกตัวละคร 20 บาท ผมก็นึกในใจว่า เฮ้ย...ทำไมราคาถูกจัง ป้านั่งหลังขดหลังแข็งสานอยู่ตั้งนาน ผมเลยมาคิดว่าเราควรออกแบบโมเดลตุ๊กตาสานจากผักตบ ใหม่มันมีรายละเอียดและดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อให้สามารถ ขายได้ราคาดีขึ้น” ศิลปินหนุ่มเล่า

นพพรอธิบายว่า เขามองงานชนิดนี้ว่าเป็นงานศิลปะ ทรงคุณค่า เพราะฉะนั้นราคาของชิ้นงานจะต้องอยู่ในจุดที่ เหมาะสม เขาทดลองตัด และลองสานขึ้นรูปเป็นโมเดล แอนิเมชั่นตัวนั้นตัวนี้ บางตัวไม่เคยมีมาก่อนเพราะเกิดจาก จินตนาการล้วนๆ และส่วนใหญ่ก็จะมาจากความชอบส่วนตัว อาทิ พวกหุ่นยนต์หรือหุ่นรบ “ผมชอบงานที่มันดูเคลื่อนไหว มี movement เพราะมันให้อารมณ์ความรู้สึก ก็เลยเกิด เป็นงาน Eco Action Arts แบบต่างๆ อย่างที่เห็น นี้แหละครับ” ศิลปินหนุ่มสรุป

สำหรับขั้นตอนใน การสร้างงาน Eco Action Arts จากผักตบชวานั้น นพพรอธิบายว่า อันดับ แรกจะต้องเลือกตัด ผักตบชวาที่ก้านยาวๆ

นำมาฝั่งแดดให้แห้ง โดยผักตบที่จะนำมาสร้างชิ้นงานจะมี 2 แบบด้วยกัน คือผักตบที่ตากแห้งทั้งก้าน ซึ่งใช้สำหรับ สานขึ้นรูปเป็นลำตัวและศีรษะ หรือประกอบเป็นเส้นผมและ เลื้อยผ้าอารมณ์ของโมเดลแต่ละตัว และผักตบชวาทากแห้ง ที่นำไปฉีกเป็นเส้นเล็กๆ แล้วถักเป็นเปีย ซึ่งใช้ตกแต่งเป็น เส้นผม หรือตกแต่งรายละเอียดของเสื้อผ้าเครื่องใช้ต่างๆ

เมื่อได้เส้นผักตบชวาก็มาถึงขั้นตอนการขึ้นรูป ซึ่ง เขายืนยันว่าในการสร้างงานแต่ละชิ้นจะไม่มีการร่างแบบขึ้น มาก่อน ทุกผลงานล้วนเกิดจากจินตนาการที่ถ่ายทอดออกมา โดยใช้วิธีสาน ขด พับ ขึ้นรูปตามภาพที่ปรากฏในโมเดลิต และที่สำคัญชิ้นงานส่วนใหญ่จะถูกสานขึ้นรูปด้วยผักตบชวา โดยไม่ต้องใช้เส้นลวดเป็นโครง แต่สามารถตั้งอยู่ได้ด้วยการ ใช้กาวยึดชิ้นงานกับตัวฐานเข้าด้วยกัน และถักสานชิ้นงาน แต่ละชิ้นให้มีความสมดุล ซึ่งถือเป็นเทคนิคเฉพาะตัวที่

เกิดจากความใส่ใจ การสังเกตและฝึกฝน ในกรณีที่ชิ้นงาน มีขนาดใหญ่หลายๆ อาจจำเป็นต้องขึ้นโครงด้วยเส้นลวดก่อน เพื่อหาจุดสมดุลและเพื่อตรึงให้ชิ้นงานสามารถตั้งอยู่ได้ หลังจากนั้นก็ขึ้นรูปเป็นลำตัวและศีรษะ เสร็จแล้วจึงตกแต่ง หน้าตา เส้นผม เลื้อยผ้า รองเท้า และรายละเอียดอื่นๆ เช่น หน้ากาก สร้อยคอ กระเป๋า ดาบ คัมภีร์ ฯลฯ ตามแต่บุคลิก ของโมเดลที่เขาสร้างสรรค์ขึ้น

“อุปกรณ์หลักๆ ในการสร้างงานของผมมีแค่ ผักตบชวา กรรไกร และกาว เวลาทำงานผมจะนึกว่ารูปในจินตนาการ หน้าตาแบบนี้ จะมัด จะสานยังไง จับบิดพับไปทางไหน จะทำแขนง หรือแขนตรงดี ตัวเป็นแบบนี้ หัวน่าจะเป็น แบบนี้ รายละเอียดของเสื้อผ้า หน้า ผม แบบนี้จะวางเส้น ผักตบแนวไหน จะทำหรือพองๆ ที่ใช้ตกแต่งโมเดลยังให้ดู สมจริง บางครั้งผมเอาผักตบมาถักเป็นสร้อย สานเป็นกระเป่า เอาไม้เล็กๆ มาเหลาเป็นดาบ เอากระดาษสามาเขียนแล้วม้วน

เป็นคัมภีร์ หลายๆ ชิ้น ก็สามารถถอดประกอบได้ อย่างกระเป่าซึ่งเราใช้ กระดุมติดไว้ ดาบไม้ที่ ดึงออกจากผักได้ หรือ สร้อยคอที่ทำมาจาก เครื่องประดับของผู้หญิง ผมว่ามันสนุกตรงที่เรา ได้คิดได้ทดลองไปเรื่อยๆ และโมเดลแต่ละตัวจะมี

แค่ชิ้นเดียวในโลก เพราะผมไม่สามารถสร้างชิ้นงานที่เหมือน หรือคล้ายกับของเดิมได้ ผมเคยลองนะครับ แต่ไม่สำเร็จ คือมีงานบางชิ้นที่เราชอบมากแล้วมีคนมาซื้อไป เราก็อยาก จะทำงานแบบเดิมอีกตัวหนึ่ง แต่พอขึ้นโครงแล้วมันไปต่อ ไม่ได้ สานๆ ไปแล้วมันรู้สึกว่ามันไม่ใช่ แต่ละตัวก็เลยมีแค่ ชิ้นเดียว” นพพรอธิบาย

ผลงาน Eco Action Arts ของนพพรเป็นศิลปะที่เป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อม เกิดจากการสานผักตบที่สามารถสื่อให้ เห็นถึงสีหน้าและอารมณ์ของโมเดลได้อย่างชัดเจน ขณะที่ ลีลาท่วงท่าของโมเดลก็ดูพลิ้วไหวราวกับมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็น ขุนศึกสีหน้าชิงชังที่กำลังจ้องร่อนขึ้นยิง นักมวยหญิงซึ่งเยื้อง ย่างโชว์ลีลาไหว้ครู นักรบที่ระแวงระวังภัยคอยสอดส่อง ข้าศึกอยู่บนต้นไม้ หรือจอมยุทธ์ที่กำลังกรี๊ดพาดซึ่งเป็นอาวุธ คู่กาย

(ซ้าย) ผลงาน Eco Action Arts ซึ่งได้แรงบันดาลใจมาจากการ์ตูนญี่ปุ่น (ขวา) การสร้างงานศิลปะที่ใช้แค่ผักตบ กระไกร และกาบ
 (Left) The work of Eco Action Arts inspired by Japanese manga. (Right) The making of artistic masterpiece that involves only water hyacinth, scissors, and glue.

“โมเดลของผมจะมีส่วนผสมระหว่างเส้นสายลวดลายแบบโบราณกับความโมเดิร์น คือจริงๆ แล้วผมชอบการ์ตูนญี่ปุ่น ผลงานหลายๆ ชิ้นก็เลยออกมคล้ายกับนักรบในการ์ตูนญี่ปุ่น บางตัวก็คล้ายหุ่นยนต์แบบทรานฟอร์มเมอร์ ซึ่งก็มาจากจินตนาการทั้งหมด แต่ก็มีบางตัวเหมือนกันที่เราทำตามกระแสเรียกร้องอย่างโมเดล ‘มาดาระ’ นี้ก็เกิดจากที่ผมเข้าไปพูดคุยในเว็บไซต์เว็บฯ หนึ่งแล้วมีคนโหวตกันมากกว่าอยากให้ทำโมเดลตัวนี้ พอทำออกมาก็มีคนมาถามซื้อกันเยอะ แต่ผมยังไม่อยากขาย ตัวที่ใหญ่สุดที่เคยทำก็คือหุ่นยนต์ที่คล้ายกันตั้ม สูง 2 ฟุต ซึ่งตอนนี้จัดแสดงอยู่ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร” นพพรบอกด้วยลุ่มเสียงภาคภูมิใจ

วันนี้ ศิลปินหนุ่มหน้าใหม่กำลังเตรียมผลงานเพื่อส่งเข้าประกวดในโครงการ ศิลปะอันเดอร์กราวด์ ที่จะจัดขึ้นโดย บริษัทนำเขารถยนต์ เลกซ์ส ประเทศไทย โดยจะนำผลงานเข้ารอบไปทำเป็นชิ้นงานต้นแบบเพื่อเข้าประกวดในระดับเอเชีย ซึ่งหากชนะในระดับภูมิภาคแล้วก็จะได้ไปแข่งในระดับโลกที่ประเทศอิตาลีต่อไป

เขาเล่าว่า นอกเหนือจากงานสร้างสรรค์หุ่นโมเดลเพื่อจำหน่ายแล้ว เขายังเป็นวิทยากรสอนการประดิษฐ์ฟวงกุญแจจากผักตบชวาให้แก่ผู้ที่เข้ารับการฝึกอาชีพที่ศูนย์ศิลปาชีพบางไทรฯ อีกด้วย “ภูมิใจนะครับที่เรามาถึงจุดนี้ได้ ภายในเวลาเพียงแค่ปีเดียว ผมว่าที่จริงแล้วคนเรากันทุกคนต่างมีศักยภาพและสามารถหยิบจับธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัวมาเพิ่มมูลค่าได้ มันก็อยู่ที่ไอเดียนั่นเอง” ✨

From Water Hyacinth to Top-hit Action Model Figures

Words **Kitsaon Singkongsin** Photos **Sirapat Valaiphatchra**

Model figures have always been popular collection items, especially Japanese robot figures whose popularity never fades away. They are toys that please people of all ages. Many can be purchased anywhere, but some, issued in special limited production, are very expensive, and there are even those discarded old ones retrieved from the rubbish pile, scrubbed and refurbished, and then sold online.

But what are called “**action models**” are impressive and original. They have smoothness, well-delineated muscles, faces that convey emotions and dynamic postures which make them look alive, not to mention elaborate clothes, masks, bags, swords, even a book in the hand of one robot, all looking most realistic. Besides, some of them can be disassembled. And even more impressive is that these works are not sculptures or carvings as can be seen everywhere, but creative wickerwork made by plaiting, weaving, coiling or folding material derived from water hyacinth, which Nopporn Phonwitoon, the artist who owns these works, calls “**Eco Action Arts**”.

Nopporn loves art and is fascinated by the beauty of natural materials, so he became interested in the production of water hyacinth wickerwork to the point of taking a course to make bags with water hyacinth in order to learn the basics of weaving this natural fibre. At first, he merely wanted to create new format products to look stylish and in tune with the lifestyle of the young generation in order to expand the market for water hyacinth products. However, after a period of training, Nopporn became aware of the magical properties of water hyacinth. This plant is tough, durable and highly flexible. It can be split, bent or twisted into anything. So he was inspired to invent action models made with this weed by translating his imagination into craftsmanship of environmentally friendly works under the name of Eco Action Arts in the form of figures modelled on Japanese cartoon characters – Madara, Naruto, manga fighters, female boxers, superheroes and many others.

Said the artist: "I like the texture of water hyacinth, because it is ductile and naturally beautiful. When they are woven the stems give out different colours, and an advantage of water hyacinth is that it can be bent or folded without breaking. This allows us to weave it into as many different shapes as imagination can come up with.

"Then one day I went to Chatuchak Weekend Market and saw this woman who sat weaving a toy horse and then a toy deer, using the same water hyacinth as I did training to weave bags. I asked her how much she sold each toy for. She told me 20 baht each. I said to myself, eh, how come it's so cheap? This is back-breaking, time-consuming work. So I thought I should design model dolls woven from hyacinth with details to make them as attractive as possible to be able to get better prices."

Nopporn explained that he considers this kind of work as a valuable art; therefore its price must be right. He tested bending and then weaving animation models. Some of them didn't exist before because they came from his imagination, and most of them came from his personal preferences, such as robots or warriors. "I like work that seems to have movement, because it expresses moods and emotions, so this has led to the various Eco Action Arts figures you see here," the young man concluded.

Regarding the steps in the creation of such figures from water hyacinth, Nopporn explained that first you need to cut water hyacinth with long stems, which will be used to weave the torsos and heads of figures, and then you get them sun-dried. There are two sorts of water hyacinth to dry: that for torso and head and constituting the hair and clothes of each model; and that which is split into small strands and then assembled as pigtails used for hair or for details in clothing or accessories.

ผลงาน Eco Action Arts ที่สื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกราวกับมีชีวิต
The work of Eco Action Arts in poses that look as if they become alive.

นพพร พลวิฑูรย์ เจ้าของผลงาน Eco Action Arts
Nopporn Phonwitoon, the owner of Eco Action Arts.

When the water hyacinth is ready, the creation of the figure can begin. Nopporn insisted that there is no draught before each piece is created. All works stem from the imagination, and the weaving gives shape to the mental picture. Significantly, most pieces are woven without using a wire frame, but can be set up using glue to have them stand on a base and then the pieces are plaited or woven so that they keeps in balance, which is a unique technique born out of mindfulness, observation and practice. In the case of a very large specimen, it may be necessary to make a wire frame first, to find the right balance allowing the piece to stand as it is being built, first the body and the head and then the face, the hair, the clothes, the shoes and other decorations such as masks, necklaces, bags, swords, parchments and so on, according to the personality of each created model.

“The main equipment needed in the process is just water hyacinth, scissors and glue,” Nopporn said. “At work, I visualise the face in my mind, how to bind and weave it, which way to twist it, arms

bent or straight? With the body like this and the head like that, the details of the clothes, and then the face and the hair like this, how do I place this stem of water hyacinth? How to make other props decorating the model look real? Sometimes I take water hyacinth and twine it into a necklace, or weave it into a bag, or take a small piece of wood I sharpen to make a sword, or some writing paper to fold into a book or roll into a parchment. Many parts can be taken out, such as the bags, which are attached with studs, the wooden swords which can be taken out of the sheaths, or the necklaces made out of women’s jewellery. I think it’s fun to come up with some idea and try it out indefinitely. And each model is unique, because I’m unable to produce the same item twice. I tried, you know, but I didn’t succeed. Some pieces I like very much, but then someone buys them. I’d like to make the same model again, but when I try I get nowhere. I weave and weave and feel that’s not it. So there’s only unique pieces.”

รายการทีวีหลายรายการต่างให้ความสนใจถ่ายทอดเรื่องราวการสร้างผลงานของเขา
Several TV programmes broadcast his works and his stories.

I like the texture of water hyacinth, because it is ductile and naturally beautiful.

Nopporn’s artistic production is environmentally friendly. Weaving water hyacinth can convey clearly the emotions and expressions of the models, whose dynamic postures make them look smooth and lifelike, whether it is a warlord with a solemn countenance about to shoot his bow or a swaggering female boxer displaying her school’s style before a bout or a wary soldier on the lookout for enemy threat in trees or a mighty warrior flicking open his lethal fan.

“My models are blends between traditional and modern designs and motifs. Actually, I like manga. So many pieces come out looking like manga warriors, some like Transformer-style robots, all stemming from my imagination. But there are others all the same I make to

answer demand, such as the Madara model. This came about because I went to speak in one website and then many people voted for me to make this model. When I did, many offered to buy it but I didn’t want to sell. The biggest piece I’ve done was a two feet high Gundam-like robot, which is now on display at Silpakorn University,” Nopporn said with pride in his voice.

Now the young artist is preparing new work to enter the Underground Art competition organised by the company importing Lexus cars into Thailand. The selected works will be prototypes for a competition at Asian level, whose winners will then compete at world level in Italy.

Nopporn said that besides creating model figures for sale, he is also teaching how to make key rings from water hyacinth to students at the Bangsai Arts and Crafts Center. “I’m proud to have reached this point after just one year,” the young man said. “I think that actually we all have the potential and ability to seize nature around us and add value to it. It’s simply a matter of having the right idea.”

สวัสดีค่ะชาว Living Thai

ดิฉันอ่าน Living Thai ก็เพราะอยากทราบความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ของศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ และของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ เมื่อวันแม่ที่ผ่านมาของขวัญวันแม่ก็ซื้อจากมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ สาเหตุที่ซื้อก็เพราะดิฉันคิดว่าการที่เราอุดหนุนผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิ จะทำให้ชาวบ้าน ชาวนา ชาวไร่ มีงานทำ ชาวเขาที่ปกติจะต้องทำอาชีพที่ผิดกฎหมายจะได้มีงานที่ถูกกฎหมายทำ และที่สำคัญยังจะเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่กำลังจะสูญหายไปด้วย อยากบอกว่าคุณแม่ของดิฉันชอบของขวัญชิ้นดังกล่าวมาก ของขวัญที่ซื้อให้เป็นกระเป๋าผ้า เห็นคุณแม่บอกว่าเอาไว้ใส่ของเวลาไปจ่ายตลาด ดิฉันอยากบอกว่าขอเป็นกำลังใจให้เจ้าหน้าที่ คุณครู ของ ศ.ศ.ป. และมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพทุกท่านนะคะ

ปิริย์ ไชยชนะ

บางซื่อ

Dear Living Thai Team,

I read LivingThai out of my curiosity in what's going on in the world of Thai crafts under the umbrella of SUPPORT Foundation and the SACICT. I want to tell you that I've just bought a mother's day present at SUPPORT Foundation shop. In my humble opinion, the products that we buy from The SUPPORT Foundation and SACICT shops will improve the life of the village artisans across the country, so that those people are employed rather than having to resort to illegal activities. Most importantly, they can be an important part of the society that help preserving the precious folk arts and crafts that are in the verge of extinction. About the gift I just bought for my mother, I want to say that she loved the cloth bag. She said she would take it to markets with her. And finally, I would like to wish you staff, instructors, and everyone at the SACICT and at SUPPORT Foundation all the best.

Pirie Chaichana

Bang Sue

Living Thai

วันนี้คุณสามารถอ่าน SACICT LivingThai ได้ที่ www.sacict.or.th ต้องการติชม หรือเสนอแนะ กรุณาส่งจดหมาย หรือข้อเสนอแนะมาที่ กองบรรณาธิการ บริษัท พีเจอี จำกัด 23/18 ซ.ร่วมฤดี ถ.เพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 หรือ e-mail: sacict.thai@gmail.com ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงการจัดทำต่อไป เจ้าของจดหมายหรือข้อเสนอแนะที่ได้รับการจัดพิมพ์จะได้รับของที่ระลึกจาก ศ.ศ.ป.

Interested readers may now peruse SACICT Living Thai online at www.sacict.or.th and are welcome to send in suggestions and comments to: SACICT Living Thai, Editorial Department, Feature Co., Ltd., 23/18 Soi Ruam Rudee, Ploenchit Road, Lumpini, Pathumwan District, Bangkok 10330. Or e-mail to: sacict.thai@gmail.com.

* ขอสงวนสิทธิ์ในการคัดย่อหรือเรียบเรียงจดหมายจากสมาชิกเพื่อความกระชับและเหมาะสมในการพิมพ์

Those whose letters are selected for publication will receive a special gift as a token of appreciation. All letters are subject to editing at the editor's discretion.

สวัสดีค่ะ

ชอบอ่าน SACICT Living Thai เพราะมักจะมีผลงานที่แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ และมีมือที่ประณีตบรรจงของคนไทย ดิฉันคิดว่าหากที่พวกเราคนไทยช่วยกันซื้อ ช่วยกันใช้ผลิตภัณฑ์ของ ศ.ศ.ป. และมูลนิธิศิลปาชีพจะช่วยให้ชาวบ้านมีงานทำ พวกเขาจะได้ไม่ต้องอพยพเข้ามาในกรุงเทพฯ ครอบครัวของพวกเขาจะได้อยู่กันเป็นครอบครัว จะมีความสุข ไม่ต้องพลัดพรากจากกัน และที่ยิ่งไปกว่านั้นคือพวกเราจะได้ถวายกำลังใจแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ขอพระองค์ทรงพระเกษมสำราญ พระชนมายุยืนนาน ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

มารศรี สมบุศย์รุ่งเรือง ธนบุรี

Sawasdee Ka

I love reading SACICT Living Thai as it always shows creative, neat masterpieces by the hands of us Thai people. I personally think that if Thai people turn around to buy made-in-Thailand SACICT and SUPPORT products, the money will go back to the communities. Artisans living in all corners of the country wouldn't move to Bangkok to find work. They would be able to live with their families happily. Moreover, by buying the projects' products, we will also be paying homage to Her Majesty Queen Sirikit and wish her well in every step of the way. Long Live the Queen.

Marasri Sombutrungruang Thon Buri

สมัครสมาชิก

APPLICATION FOR MEMBERSHIP

ชื่อ Name นามสกุล Surname

วัน/เดือน/ปีเกิด Date of Birth เพศ Gender ชาย Male หญิง Female

การศึกษา/Education:

ต่ำกว่าปริญญาตรี Less than Bachelor's Degree ปริญญาตรี Bachelor's Degree ปริญญาโท Master's Degree อื่นๆ Others

อาชีพ/Occupation:

พนักงานบริษัทเอกชน Private company employee ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ Govt/State enterprise official
 นักรียน/นิสิต/นักศึกษา Student ร้านอาหาร/โรงแรม/ท่องเที่ยว Restaurant/Hotel/Travel Agent
 อื่นๆ Others

สถานที่ที่พบ/ได้รับนิตยสาร

Where you first came across SACICT Living Thai magazine

ผู้แนะนำให้ท่านสมัครเป็นสมาชิก

Who (or what) prompted you to seek subscription

รายละเอียดสำหรับการจัดส่งนิตยสาร/DETAILS FOR MAGAZINE DELIVERY

ชื่อ/Name

ที่อยู่/Address

โทรศัพท์ (บ้าน/ที่ทำงาน)/Tel. (Residence/Office)

โทรศัพท์ (มือถือ)/Tel. (Mobile)

อีเมล/E-mail

โดยยินดีเสียค่าใช้จ่ายในการจัดส่งรายปี (6 ฉบับ)

I agree to pay for one year's subscription (6 editions)

ในประเทศ 300 บาท/ Domestic 300 baht ต่างประเทศ 2,400 บาท/Overseas 2,400 baht

โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ชื่อบัญชี: พยงค์ กิ่งวานสุระ:

Payment via cheque/money transfer to: Savings A/C Name: Payong Kungwansurah

ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาชิดลม เลขที่บัญชี 001-549715-3

Siam Commercial Bank, Chidlom Branch, Savings A/C No. 001-549715-3

กรุณาส่งใบสมัครสมาชิก พร้อมเอกสารการชำระเงินมาที่:

ฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์ นิตยสาร SACICT Living Thai 23/18 ซอยร่วมฤดี ถนนเพลินจิต

แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 หรือเฟกซ์มาที่หมายเลข 0 2254 6839

หรือทางอีเมล: sacict.thai@gmail.com สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือแนะนำ ดิฉันได้ที

ฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์ นิตยสาร SACICT Living Thai โทรศัพท์ 0 2254 6898-9 ต่อ 60

Remarks: Please mail your completed application form, along with proof of payment to:

SACICT Living Thai, Subscription Department, 23/18 Soi Ruam Rudee,

Ploenchit Road, Khwaeng Lumpini, Pathumwan District, Bangkok 10330

or send by fax to 0 2254 6839 or by e-mail to: sacict.thai@gmail.com

For enquiries and suggestions, please contact:

SACICT Living Thai, Subscription Department Tel. 0 2254 6898-9 ext. 60

แบบฟอร์มนี้สามารถถ่ายเอกสารได้/This application form may be photocopied.

สีสันของแมกไม้ The Colours of Verdure

ถ้วย จาน ชาม ชุดชา กาแฟ แจกัน ที่สะท้อนกลิ่นอายของธรรมชาติ ทั้งแมกไม้หลากสี สัน ที่ดูพลิ้วไหว ราวต้องลม บ้างก็ผสมผสานกันอย่างลงตัวกับหวายที่ใช้เป็นส่วนประกอบ งานเลียนแบบธรรมชาตินี้ เรียกได้ว่ากลายเป็นเอกลักษณ์หรือลายเซ็นของงานเซรามิก จากโครงการเซรามิก สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ จนเป็นที่รู้จัก จดจำ และชื่นชอบในหมู่ผู้รักงานศิลปหัตถกรรม

โครงการเซรามิกโดยสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ก่อตั้งขึ้นจากพระดำริของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์เมื่อปี พ.ศ.2536 ที่หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 2 ตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช พื้นที่ซึ่งเป็นดินทราย อันเกิดจากการทำเหมืองแร่มาก่อน และทำให้ไม่สามารถปลูกพืชได้

การผลิตเซรามิกโดยกระบวนการผลิตด้วยมือเป็นหลักจึงเป็นอีกรายได้ของคนในพื้นที่ดังกล่าว ผู้คนไม่จำเป็นต้องทิ้งถิ่นฐาน รวมทั้งมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

Cups, plates, tea and coffee sets, and vases that reflect the colours of the greeneries are all getting along very well with rattan as if they were friends for years. Nature imitation work like this has been a common trait for products of Ceramics Project of Chulabhorn Research Institute. Now these products have grown to be the favourites among craft connoisseurs.

Chulabhorn Research Institute's Ceramics Project was initiated in 1993 following the wish of HRH Princess Chulabhorn to create jobs for people living in the village of Chulabhorn Pattana 2, Tambon Khao Phra, Phipun District of Nakhon Si Thammarat, after the area was affected by heavy mining making it inappropriate for agriculture.

Producing hand-made ceramic products is another way of earning extra income for the villagers. Thanks to the initiated project, people in the area did not have to leave their hometown and, at the same time, can improve their own lives through making ceramic products.

ที่ใส่สบู่ใบตองสีเขียวไฟ

Soap tray

ใบละ 53 บาท/baht a piece

แก้วมดเดี๋ยวลี้นดำ-ชมพู

Black and pink wavy mug

ใบละ 176 บาท/baht a piece

แก้วมดเดี๋ยวน้ำตาล/แก้วมดเดี๋ยวเขียว-ดำ

Brown mug/Green-black mug

ใบละ 220 บาท/baht a piece

ชุดชา
Tea set

ชุดละ: 1,056 บาท/baht set

กระเช้าใบบัวกลมหน้าตาล
Lotus leaf shaped basket

ใบละ: 264 บาท/baht a piece

ที่ปักรูปใบบัวติดกบกลาง
Frog shaped incense stick holder

ใบละ: 53 บาท/baht a piece

ที่ปักรูปหมู
Pig shaped incense stick holder

ชิ้นละ: 18 บาท/baht a piece

กระเช้าใบบัวสี่เหลี่ยม
Lotus leaf shaped basket

ใบละ: 264 บาท/baht a piece

ชามอ่างสี่เหลี่ยมบัว
Square lotus leaf shaped plate

ใบละ: 106 บาท/baht a piece

ที่ใส่คุกกี้ใบบอน
Caladium leaf biscuit rest

ใบละ: 80 บาท/baht a piece

จานใบละมุดถักหวาย
Rattan sapodilla shaped plate

ใบละ: 150 บาท/baht a piece

แจกันใบบัว
Lotus leaf shaped vase
ใบละ: 176 บาท/baht a piece

แจกันดำถักหวายเล็ก
Black rattan vase (small)
ใบละ: 176 บาท/baht a piece

แจกันดำถักหวายใหญ่
Black rattan vase (big)
ใบละ: 220 บาท/baht a piece

จานใส่สบู่ใบบัว
Lotus leaf shaped soap holder
ใบละ: 36 บาท/baht a piece

จานรีใบบัวฟ้า
Blue oval lotus leaf shaped plate
ใบละ: 53 บาท/baht a piece

จานญี่ปุ่นบัวฟ้า
Japanese style blue plate
ใบละ: 88 บาท/baht a piece

จานญี่ปุ่นบัวน้ำตาล
Japanese style brown plate
ใบละ: 106 บาท/baht a piece

สนใจสินค้า สามารถติดต่อได้ที่ / Interested buyers please contact

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป.
Ins. 035 367 054-9 Insans 035 367 051 สายด่วน 1289

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization)

Tel : +66 (0) 35 367 054-9 Fax : +66 (0) 35 367 051 Call Centre 1289

SACICT AR APPLICATION

SACICT LivingThai e-book

พบกับองค์ความรู้ที่พัฒนารูปแบบใหม่
บน Tablet และ Smartphone ของคุณ

เพียง Search คำว่า ดาวน์โหลดแล้ววันนี้ที่

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)
The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization)
Call Center 1289 www.sacict.or.th

ปรากฏการณ์ใหม่ในวงการสื่อ

Airport Broadcasting Network

AIRPORT TV

- เน็ตเวิร์คครอบคลุม 6 ทำอากาศยานนานาชาติ
- โฆษณาของท่านปรากฏสู่สายตาทันทีทุก 5 นาที
- เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายกำลังซื้อสูงกว่า 60 ล้านคน/ปี

จองด่วนวันนี้...มีจำนวนจำกัด!

